

Saksutredning

Arkivreferanse: 2022/1041-6

Saksbehandler: Øyvind Engen

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
2022/3	01.12.2022	Arbeidsmiljøutvalget
2022/6	24.11.2022	Ungdomsrådet
2022/5	28.11.2022	Eldrerådet
2022/2	28.11.2022	Kommunalt råd for mennesker med funksjonsnedsettelse
2022/11	29.11.2022	Livsløpsutvalget
2022/42	29.11.2022	Forvaltningsutvalget
2022/56	01.12.2022	Formannskapet
2022/55	15.12.2022	Kommunestyret

Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026

Bakgrunn

Kommunen skal hvert år fatte vedtak om en fireårig økonomiplan for drift og investering, samt årsbudsjett for kommende driftsår, jf. kommunelovens § 14-4.

Kommunelovens § 14-4. *Økonomiplan og årsbudsjett:*

Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets eller fylkestingets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. De skal også vise utviklingen i kommunens eller fylkeskommunens økonomi og utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser. Vedtaket om årsbudsjett skal angi hvor mye lån som skal tas opp i budsjettåret.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.

Økonomiplanen skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel. Årsbudsjettet skal deles inn i et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett og stilles opp på samme måte som økonomiplanen.

Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd.

Departementet kan gi forskrift om bevilgningsoversikter, økonomiske oversikter og oversikter over utviklingen i gjeld.

Kommuneregnskapet består av to deler, investeringsregnskapet og driftsregnskapet. Disse to henger sammen ved at utgifter til lån, i form av renter og avdrag, som tas opp i investeringsregnskapet blir en kostnad i driftsregnskapet. Investering påvirker dermed driften. Både investeringsbudsjettet og

driftsbudsjettet skal være i balanse. For driftsbudsjettet medfører det at inntektene må være lik eller større enn utgiftene. Investeringsbudsjettet er i balanse når investeringsprosjekt er finansiert gjennom låneopptak eller bruk av egne midler (fond).

Handlingsregler:

Kommuneloven setter krav om at det skal utarbeides finansielle måltall også kalt handlingsregler. Disse er retningsgivende for budsjett og økonomiplanarbeidet og er kommunestyrets bestilling til administrasjonen. De skal bidra til at den økonomiske situasjonen styrkes og sikre at kommunen har økonomisk handlingsrom framover. Økonomireglementet sier at kravene til de finansielle måltallene skal vedtas hvert år, sammen med økonomiplan og budsjett.

Lesja kommune har benyttet finansielle måltall siden 2015 og måltallene har fokus på.

- Årlig driftsresultat (netto driftsresultat)
- Frie økonomiske reserver (disposisjonsfond)
- Rente og avdragsbelastning
- Lånegjeld.

Årlig driftsresultat:

Økonomisk handlingsrom skapes først og fremst gjennom årlige driftsoverskudd. Driftsoverskudd kan avsettes som reserve, inngå som egenfinansiering av investeringer eller brukes til nye tiltak. Det er en stor utfordring å holde driftsutgiftene nede på et nivå som står i forhold til de inntektene kommunen har.

Statsforvalteren anbefaler et netto driftsresultat på 1,75 % av inntekter. Lesja kommune har hittil hatt en målsetting om 3 % pga kraftinntekter og bruk av disp fond i investering. Kommunedirektøren innstiller på at vi senker målsettingen ned til Statsforvalterens anbefaling på 1,75 %. Kommunedirektøren innstiller videre på at vi fortsetter med å bruke 5 millioner fra disposisjonsfondet årlig på investering i økonomiplanperioden. Dette vil medføre at disposisjonsfondet reduseres i planperioden.

Handlingsregel nr. 1: Netto driftsresultat skal utgjøre 1,75 % av brutto driftsinntekter årlig i økonomiplanperioden

Frie økonomiske reserver:

Kommunens økonomiske soliditet og evne til å takle uforutsette hendelser vil i stor grad avhenge av de frie økonomiske reserver som kommunen har til rådighet. Slike reserver er i hovedsak definert som disposisjonsfond. Disposisjonsfond er midler som kommunen fritt kan disponere både til drifts- og investeringsformål. Anbefaling fra Statsforvalteren er 10 % for å ha en god fondsbeholdning. Det vil være helt avgjørende for kommunens handlefrihet og likviditet å ha en solid beholdning av frie fond. Kommunen har høy lånegjeld og er sårbar ved en større renteoppgang. I tillegg bruker vi 5 millioner kr årlig fra disposisjonsfond som finansiering av investeringer.

Handlingsregel nr. 2: Disposisjonsfond skal utgjøre minimum 10 % av brutto driftsinntekter.

Rente og avdragsbelastning:

I norske kommuner finansieres investeringer normalt ved låneopptak. Lånegjeld medfører renteutgifter og avdrag som belastes driftsregnskapet. Dersom investeringen ikke medfører reduksjon av driftskostnader eller økte inntekter vil økte rente og avdragsutgifter medføre at nivået på tjenestene må reduseres. Rente og avdragsutgiftene bør ikke overstige 3 % av driftsinntektene. Måltallet viser hvor mye gjelda belaster driften. Med økende rente og låneopptak vil det ikke være mulig i overskuelig fremtid å klare målsettingen om 3 %. Kommunedirektøren innstiller derfor på en dobling til 6 %.

Handlingsregel nr. 3: Rente og avdragsbelastningen skal ikke overstige 6 % av brutto driftsinntekter.

Lånegjeld:

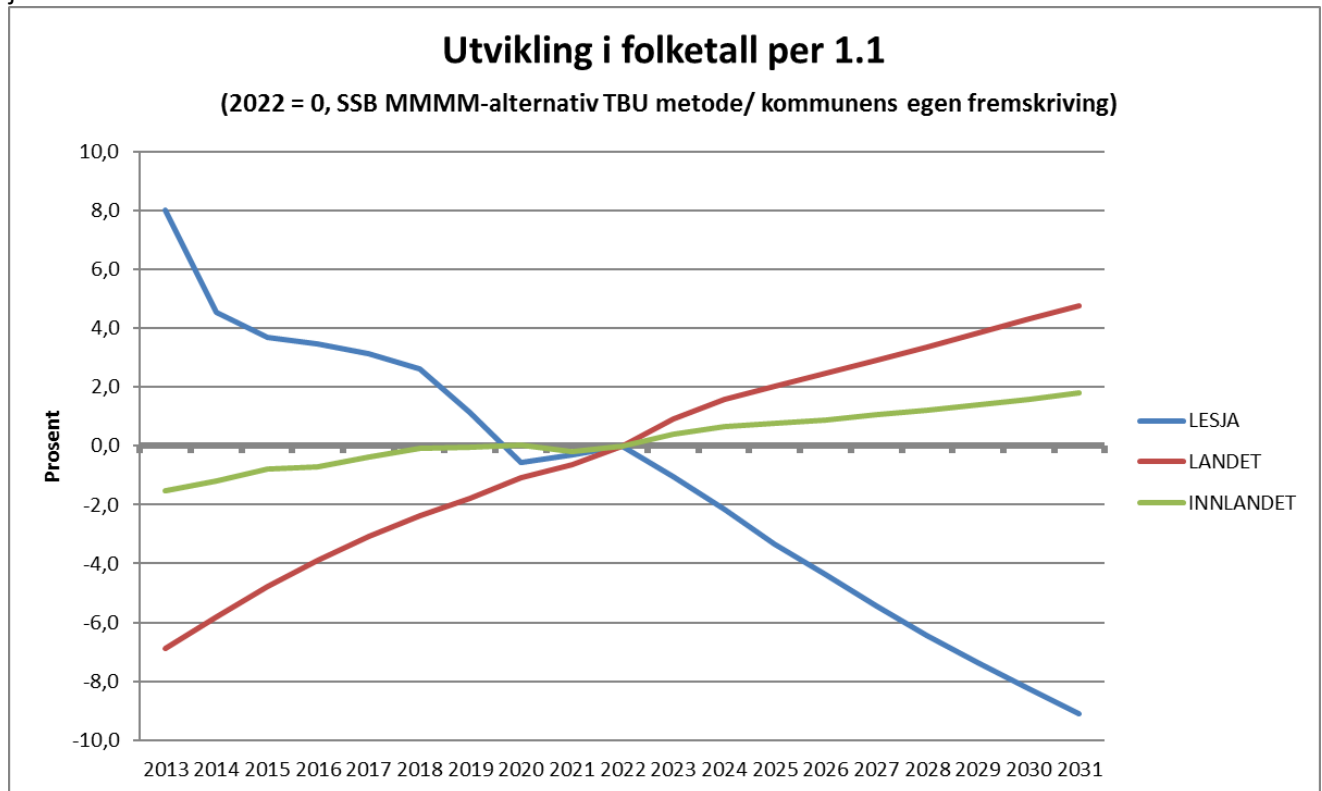
Høy lånegjeld vil gjøre kommunen sårbar for renteøkninger. Dette erfarer vi tydelig nå i budsjettprosessen fra 2022 til 2023. Selv om det brukes virkemidler som rentebinding, for å redusere renterisiko, vil betjening av lån legge beslag på betydelige midler i driftsbudsjettet og dermed redusere kommunens tjenester.

Statsforvalteren opererer med et måltall på maksimalt 70 % av driftsinntektene. Dersom investeringsbudsjettet vedtas som foreslått vil netto gjeld øke fra 84 % til 153 % i planperioden. Kommunedirektøren innstiller på en offensiv målsetting om at kommunen raskest mulig må komme seg ned på et nivå hvor gjelda ikke utgjør mere en 110 % av brutto driftsinntekter. Dette vil medføre stans i nesten all investeringsaktivitet etter planperioden.

Handlingsregel nr 4: Netto lånegjeld skal utgjøre maksimalt 110 % av brutto driftsinntekter.

Demografi

Inntektssystemet til kommunen avhenger av antall innbyggere og sammensetningen av dem. Modellen under viser SSB sin forventede befolkningsutvikling tom 2031. Modellen er a jour pr juli 2023.

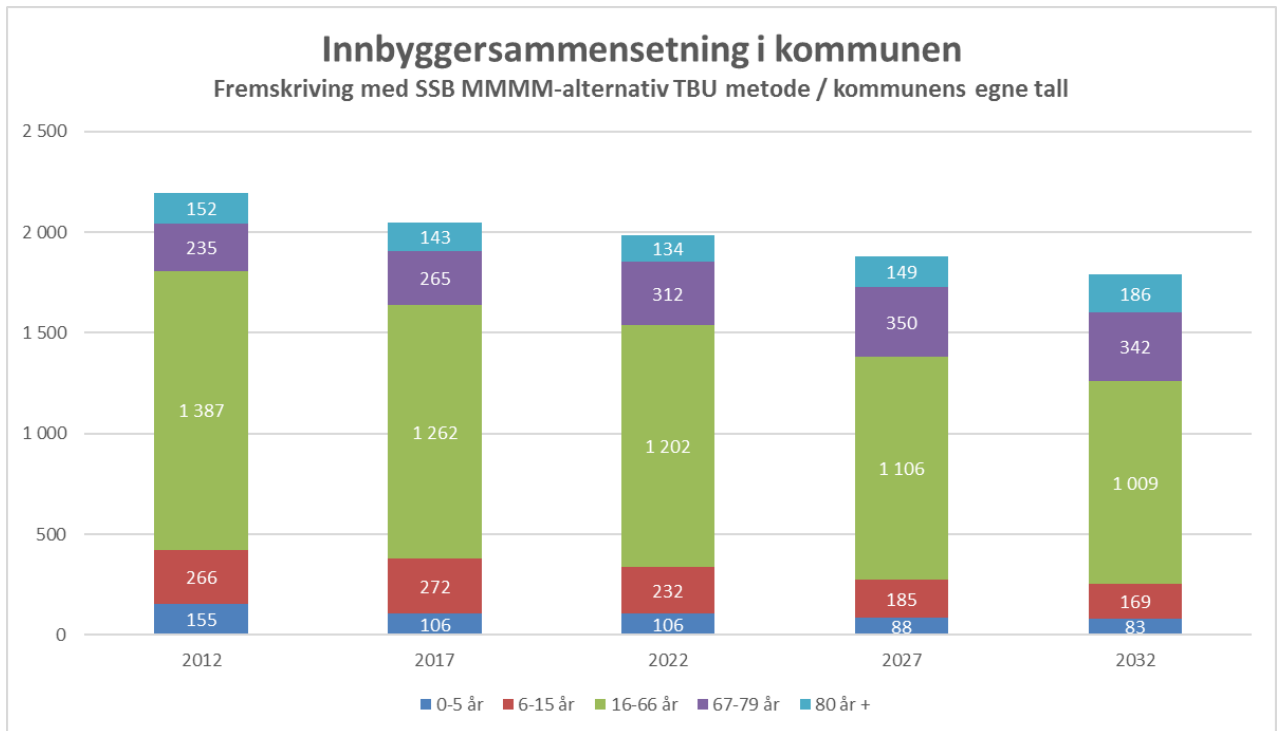

SSB sine framskrivninger viser en forventet vekst i Norge, fram til 2031 på over 4 % fram til 2031. For Lesja forventes det en reduksjon på 4 % i planperioden og nesten 10 % fram mot 2031.

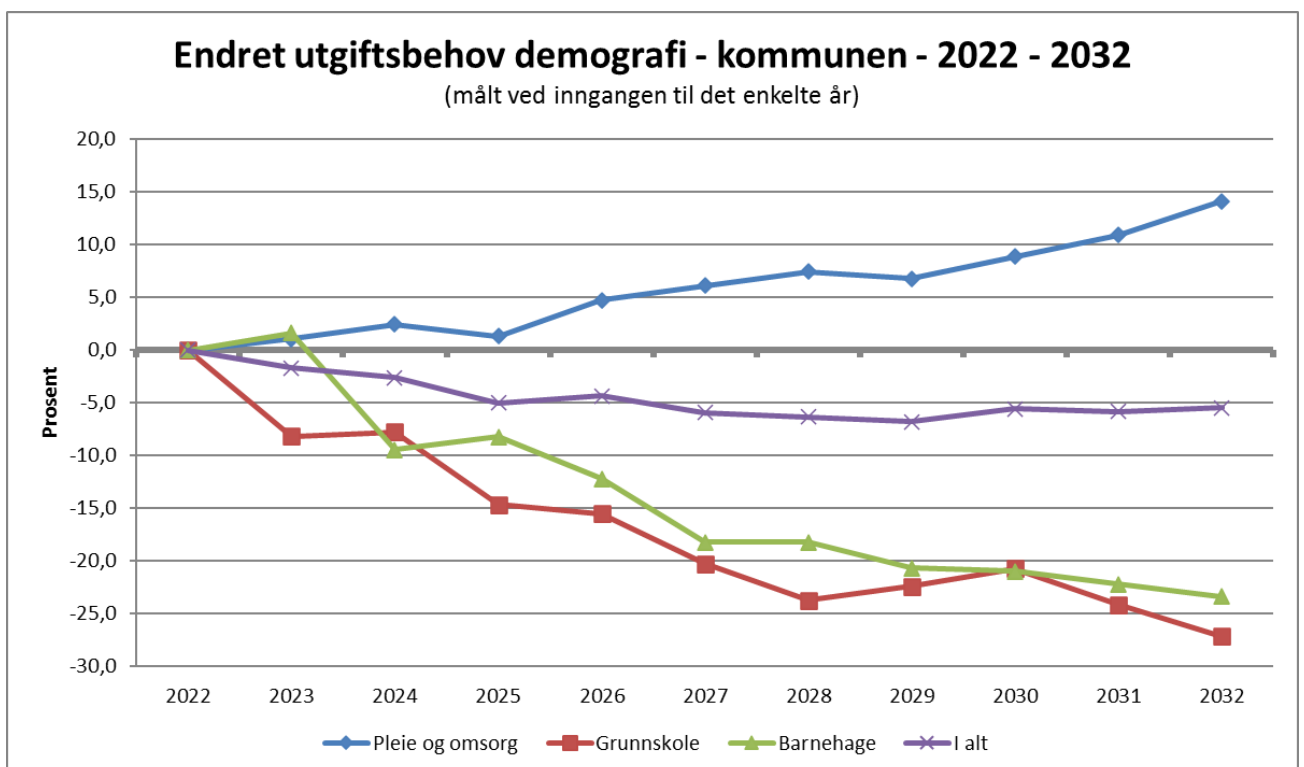
Utviklingen i folketallet vil medføre reduksjoner i Lesja kommune sine overføringer fra Staten i økonomiplanperioden og videre framover.

Sammensetning av innbyggerne gir oss også en god indikasjon på hvilke områder, innenfor kommunal tjenesteyting, vi må styrke og hvilke områder vi må redusere.

Lesja kommunen må ligge i fremkant og gjennomføre tilpasninger av drifta slik at vi er forberedt når endringene kommer.

Som figurene ovenfor viser forventes det endringer i befolknings sammensetningen i planperioden. Barn og yrkesaktive reduseres sterkt mens gruppen pensjonister og eldre øker. Trendene er tydelige, og dette må gjenspeiles i kommunens organisering og langtidsplanlegging.

Forventa endringer i utgiftsbehov gir en retning på hvordan kommunen bør prioritere framover. Vi kan ikke over tid opprettholde en organisasjon og et tjenestetilbud som er tilpassa et høyere innbyggertall og en annen befolknings sammensetning. Bedriftsøkonomisk vil man si at produksjonen må tilpasses etterspørsel.

Kommunen sin oppgave er å levere gode tjenester, legge til rette for bærekraftig tjenestenivå og stimulere til aktivitet innenfor gitte økonomiske rammer. Vi må ha fokus på å videreføre næringsarbeidet, finne tiltak som kan snu befolkningsutviklingen og gjennom gode prosesser, tilpasse tjenestene til endringene i befolkningssammensetningen. Lesja kommune mottar betydelige inntekter i form av konsesjonsavgift. Disse inntektene er øremerka næringsutvikling. Ved en planmessig og spissa bruk av disse midlene har man et betydelig potensial innenfor næringsarbeid og befolkningsutvikling.

Vurdering

Økonomiplan 2023-2026.

Økonomiplan 2023-2026 viser en oversikt over årlige driftsinntekter og utgifter i perioden.

Oversikten omfatter hele kommunens virksomhet.

Lønnsom drift vil være forutsetning for å skape vekst og utvikling i Lesja kommune. Uten økonomisk handlingsrom vil nødvendige prosjekt bli utsatt og mulighet for utvikling redusert.

Planen er utarbeida med følgende forutsetninger.

Befolkning

Befolkningsnedgangen fortsetter. Siden år 2000 er antall innbyggere i Lesja redusert med 334 personer. Tallet kan variere. I 2020 fikk vi en vekst på 5 personer og i 2021 på 6 personer, så langt i 2022 har vi en reduksjon på 22. Snittet de siste 20 år er en reduksjon på 17 personer årlig.

Å bremse eller helst snu denne utviklingen er sannsynligvis den viktigste utfordringen vi har. I planen benytter vi tallene fra SSB som viser en forventet reduksjon på 16 personer pr år.

Lønns- og prisvekst

Økonomiplanen opererer med faste 2023-kroner i hele 4-års perioden. For lønn er prognose fra SSB og KS lagt til grunn med 4,1 %. For utgiftspostene i budsjettet er prognose for vekst i statsbudsjettet lagt til grunn. Denne prognosen tilsier en prisvekst på 2,8 %.

Pensjonskostnader

Sats for KLP (arbeidsgivers andel) er i gjennomsnitt økt fra 15,1 til 23,2 % etter beregninger fra KLP. Endelig kostnad avhenger både av lønnsoppgjør og selskapets avkastning i finansmarkedet. KLP sitt anslag på premieavvik i planperioden varierer. I 2023 er netto inntektene fra premieavviket 11,2 millioner. I resten av økonomiplanperioden ligger det mellom 2-3 millioner pr år. Sats for SPK er 9,63 %.

Renteutvikling

Det er lagt til markedets renteprognose i planperioden. For 2023 tom 2026 priser markedet inn en rentebane fra 4,2 % til 3,7 %.

Frie inntekter

	Revidert 2022	2023	2024	2025	2 026
Befolkning 01.07.1X	1 986	1 978	1 956	1 933	1 912
Lønn & prisvekst	5,3 %	3,1 %	3,1 %	3,1 %	3,1 %
Pensjon	15,0 %	23,0 %	23,0 %	23,0 %	23,0 %
Netto driftsresultat	-1,0 %	3,0 %	3,0 %	3,0 %	3,0 %
Frie inntekter					
Skatt inkl naturressursskatt	57 024 000	54 883 000	54 093 000	53 401 000	52 762 000
Eiendomsskatt	6 894 000	6 900 000	10 900 000	14 850 000	14 850 000
Rammetilskudd	102 408 000	108 140 000	107 999 000	106 922 000	106 130 000
Utbytte Eidefoss/Eidsiva	7 000 000	7 000 000	8 000 000	10 000 000	12 000 000
Kraftsalg	13 427 000	17 661 000	12 180 000	11 360 000	15 420 000
Sum frie inntekter	186 753 000	194 584 000	193 172 000	196 533 000	201 162 000
Netto driftsresultat budsjett	3 378 000	4 700 000	4 700 000	4 700 000	4 700 000
Lønn og utgiftsvekst	-9 000 000	-17 000 000	-7 100 000	-7 100 000	-7 100 000
Årlig endring i lånekostnad uten VA	-1 300 000	-4 300 000	-68 000	-685 000	-887 000
Innsparing mot målet om netto driftsresultat	2 919 000	-13 469 000	-8 580 000	-4 424 000	-3 358 000

Tabellen over viser hvordan den årlige endringen i frie inntekter og forventa kostnadsvekst som påvirker drifta, rente, avdrag lønns og prisvekst. Tabellen er benytta over flere år i økonomiplanarbeidet. Rente- og kostnadsvekst sammen med reduserte inntekter skaper en stor ubalanse. Til tross for økt eiendomsskatt og utbytte fra Eidefoss må det gjennomføres kutt i millionklassen for å komme i balanse.

Økonomiplan:

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Driftsinntekter						
1 Rammetilskudd	108.277	106.352	108.140	107.999	106.922	106.130
2 Inntekts- og formuesskatt	51.130	58.468	54.883	54.093	53.401	52.762
3 Eiendomsskatt	7.350	6.970	6.950	10.900	14.850	14.850
4 Andre skatteinntekter	7.573	7.800	7.600	7.600	7.600	7.600
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	1.083	280	200	200	200	200
6 Overføringer og tilskudd fra andre	38.256	35.123	38.405	31.905	31.905	31.905
7 Brukerbetalinger	6.916	8.979	7.699	7.699	7.699	7.699
8 Salgs- og leieinntekter	45.337	43.127	54.644	49.163	48.343	52.403
9 Sum driftsinntekter	265.922	267.098	278.521	269.559	270.920	273.549
Driftsutgifter						
10 Lønnsutgifter	131.874	142.611	148.419	148.419	148.419	148.419
11 Sosiale utgifter	22.292	26.019	26.144	35.185	34.209	34.704
12 Kjøp av varer og tjenester	65.437	56.460	61.875	61.875	61.875	61.875
13 Overføringer og tilskudd til andre	24.334	21.468	24.912	20.412	20.412	20.412
14 Avskrivninger	17.725	17.500	19.500	19.500	19.500	19.500
15 Sum driftsutgifter	261.662	264.058	280.850	285.391	284.415	284.910
16 Brutto driftsresultat	4.260	3.041	-2.330	-15.832	-13.495	-11.361

Rammetilskudd får en moderat økning i 2023 mens skatteinntektene forventes redusert. Utover i planperioden forventes en svak reduksjon. Reduksjonen på disse områdene skyldes nedgangen og endringer i befolknings sammensetningen.

Det foreslås å øke eiendomsskatten med 1 ‰ per år i 2024 og 2025. Den generelle skattesatsen vil da være 7 ‰ og bolig og fritidsbolig vil være oppe på 3 ‰ i 2025.

Kraftprisen har variert voldsomt i 2022 og markedet er ustabil. Krafta for 2023 er solgt for 43,5 øre/kwh. I resten av planperioden er det lagt inn 30 øre 2024, 28 øre 2025 og 38 øre 2026 etter anbefaling/analyser utført av vår kraftforvalter Mørkraft AS.

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
16 Brutto driftsresultat	4.260	3.041	-2.330	-15.832	-13.495	-11.361
Finansinntekter						
17 Renteinntekter	1.353	990	1.440	1.440	1.440	1.440
18 Utbytter	6.248	6.200	7.000	8.000	10.000	12.000
20 Renteutgifter	2.549	6.000	9.500	9.500	9.000	8.900
21 Avdrag på lån	8.760	9.500	10.000	10.400	10.900	11.200
22 Netto finansutgifter	-3.708	-8.310	-11.060	-10.460	-8.460	-6.660
23 Motpost avskrivninger	17.725	17.500	19.500	19.500	19.500	19.500
24 Netto driftsresultat	18.277	12.231	6.110	-6.792	-2.455	1.479

Finans endres også betydelig i planperioden. Eidefoss signaliserer økt utbytte utover i planperioden. Dette er med på å redusere effekten av økte renter og avdrag. Styringsrenta er Norges bank sitt viktigste instrument mot inflasjonen. Den har økt fra 0,5 til 2,5 % i 2022. Markedsrenta ligger nå over 4 %. Den forventes å ligge på dette nivået i 2023 og 2024 før vi får en liten reduksjon til 3,7 % i slutten av planperioden. Renteutgiftene øker dermed med 7 millioner sammenligna med 2021 regnskapet. Det er kun budsjettert med endringer på gjeld og renter utenom selvkost. Endringer her forutsettes finansiert via selvkost, men det er en risiko for at Lesja kommune må forskuttere kostnader pga tidsforskyvning innenfor selvkostregnskapet.

Budsjettet for 2023 gir ett netto driftsresultat på 2,2 % men videre i planperioden, til tross for økt eiendomsskatt, er det underskudd. For å klare målsetting om 1,75 % som tilsvarer et netto driftsresultat på 4,7 millioner må det gjennomføres kostnadsreducerende tiltak. Tiltakene er størst i 2024 og utgjør en kostnadsreduksjon på 11,5 millioner. Kostnadsreduksjoner i denne størrelsesorden er krevende. Kommunedirektøren foreslår derfor at man senker kravet til netto driftsresultat til null i 2024. Dette medfører at man må gjennomføre kostnadsreduksjoner tilsvarende 6,7 millioner. Dette arbeidet må starte opp umiddelbart. Forslag til kostnadsreduksjoner vil bli politisk behandlet før budsjettprosessen for 2024 starter opp. Gir tiltakene varig effekt vil dette medføre at man klarer målsettingen resten av planperioden.

Det må gjennomføres en omfattende prosess for å finne kostnadsreduksjoner i denne størrelsesorden. Både struktur og tjenestenivå må vurderes innenfor samtlige tjenesteområder. Siden kostnadsreduksjonen ikke er gjennomarbeida fordeles kostnadsreduksjonen nå på alle tjenesteområder etter størrelsen på netto rammer for 2023. Kostnadsreduksjonen som vises nedenfor, vil ikke bli den endelige konklusjonen.

Kommunestyret tar endelig stilling til tiltakene ifb med behandling av budsjett 2024.

Kommunedirektøren foreslår derfor følgende endringer i rammer for økonomiplanperioden for å oppnå målsettingen om 1,75 % netto driftsresultat.

	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
24 Netto driftsresultat	6 110 000	-6 792 000	-2 455 000	1 479 000
Målsetting Netto driftsresultat på 1,75 %	4 700 000	0	4 700 000	4 700 000
Avvik (innsparinger eller økte inntekter)	-1 410 000	6 792 000	7 155 000	3 221 000
<i>Endringer rammer tjenesteområdene</i>				
Oppvekst og kultur		250 000	250 000	250 000
Støtte - økonomi		100 000	100 000	100 000
Støtte - fellestjenester		445 000	445 000	445 000
Stab - næring / samfunnsutvikling		200 000	200 000	200 000
Stab - organisasjonsutvikling / helse		330 000	330 000	330 000
Lesjaskog skole		480 000	480 000	480 000
Lesja skole		980 000	980 000	980 000
Lesjaskog barnehage		180 000	180 000	180 000
Lesja barnehage		430 000	430 000	430 000
Helse og rehabilitering		520 000	520 000	520 000
Lesja sjukeheim		850 000	850 000	850 000
Hjemmebaserte tjenester		730 000	730 000	730 000
Miljøarbeidertjenesten		450 000	450 000	450 000
Barneverntjenesten		180 000	180 000	180 000
Landbruk		100 000	100 000	100 000
Teknisk		500 000	500 000	500 000
Forvaltning		150 000	150 000	150 000
Sum reduksjon rammer tjenesteområder	0	6 875 000	6 875 000	6 875 000
Netto driftsresultat		83 000	4 420 000	8 354 000

Økonomiplanene viser nødvendigheten av å ta grep i planperioden. Kostnadsnivået må tilpasses inntektene. Det forutsettes at tiltakene på 6,8 millioner, som gjennomføres i 2024, får effekt i hele planperioden.

Forslaget til framlagt økonomiplan gir følgende resultater ift til de finansielle måltallene.

Finansielle måltall				
	2023	2024	2025	2026
Netto driftsresultat	2,2 %	0,0 %	1,6 %	2,9 %
Disposisjonsfond	18 %	16 %	16 %	17 %
Rente og avdragsbelastning	6,9 %	7,0 %	7,0 %	7,1 %
Netto lånegjeld	90,9 %	145,7 %	153,2 %	150,8 %

Investering 2023-2026

Investeringsplan 2023-2026							
Investeringar	Prosjekt	Lån/Fond	2023	2024	2025	2026	Merknader
Regiondata/utstyr	0146	Lån	kr 478 000	kr 190 000	kr 215 000	kr 130 000	Regional forpliktelse
Brannskir./utbedring kommunale bygg	0173	Lån	kr 200 000	kr 200 000	kr 200 000	kr 200 000	Brannskiring
Lesja skole		Lån	kr 200 000				Maskiner sløydsal, HMS, Klarer ikke skaffe deler til gamle maskiner
Oppgradering av bygninger/ENØK/IT	0286	Lån	kr 1 000 000	kr 1 000 000	kr 1 000 000	kr 1 000 000	Samlepost alle kommunale bygg
Renovering garderobes Lesjaskog skole	0332	Lån	kr 1 000 000				
Prosjektering / renoveringsvømmehall	0333	Lån	kr 500 000	kr 11 000 000			Prosjektering 2023, Renovering 2024 Lesja
Omsorgsboliger	0313	Lån	kr 1 000 000	kr 30 000 000			30 mill til omsorgsboliger
Oppmålingsutstyr	0307	Lån		kr 400 000			Ny teknologi
Digitalt kartverk	0029	Lån	kr -	kr 150 000	kr 100 000	kr 250 000	Regional forpliktelse flyfoto og oppdatering kart
Bredbåndsutbygging	0283	Lån	kr 1 000 000	kr 1 290 000	kr 1 000 000	kr 2 200 000	Utbyggingsavtaler NKOM
Lesja sentrum	0258	Lån	kr 1 500 000				Sentrumsplan. Ny adkomstvei til Kulturhuset med tilhørende parkeringsarealer,
Oppgradering vei	0234	Lån	kr 4 000 000	kr 1 250 000	kr 4 250 000	kr 250 000	Aasen- og Stavheimsvegen, 250' utskifting gateløys + slådalsvegen
Utearealer Lesja og Lesjaskog b-hage	0185	Lån	kr 170 000				Klatrestativ, Grind (HMS) og terrassemarkise
Bjorlivegen	0314	Lån			kr 16 000 000		Reasfaltering, Oppgradering, Klargjøring utbygging, Ved totalrenov 2025
Hovedplan veg	0315	Lån	kr 400 000				Tilstandsvurdering av kommunale veier for å ta igjen vedlikeholdsetterslepet
Renovering K-hus	0254	Fond/lån	kr 22 800 000				Benyttte kommunehuset, Varme og ventilasjonsanlegg, oppussing av lokaler. Redusere eiendomsmasse, 12,6 mill økning ift 2022
Trafikksikkerhetstiltak	0228	Lån	kr 100 000	kr 100 000	kr 100 000	kr 100 000	Trafikksikker kommune
Dagsturhytte Rånakollen inkl. sti	0321	Lån	kr 300 000				Ferdigstilte hytte og sti
Ombygging frivilligsentral	0331	Lån	kr 850 000				Ombygging kjeller bankbygget.
Investeringsbeløp			kr 35 498 000	kr 45 580 000	kr 22 865 000	kr 4 130 000	
Refusjoner	Kommentar		2023	2024	2025	2026	Merknader
Disposisjonsfond		Fond	kr -5 000 000	kr -5 000 000	kr -5 000 000	kr -3 354 000	
Ubundet investeringsfond		Fond	kr -9 000 000				
Tilskudd	0321		kr -300 000				Tilskudd dagsturhytte fra Sparebankstiftelsen
Tilskudd, husbanken		Inntekt		kr -13 000 000			Inntil 45 % tilskudd Husbanken ved heldøgns omsorgsboliger
Mva	Alle		kr -7 099 600	kr -9 086 000	kr -4 553 000	kr -776 000	
Andel fond og refusjoner (ikke lån)			kr -21 399 600	kr -27 086 000	kr -9 553 000	kr -4 130 000	
			2023	2024	2025	2026	
Lånebehov investeringer uten VARF			kr 14 098 400	kr 18 494 000	kr 13 312 000	kr -	
VARF		Lån/Fond	2023	2024	2025	2026	Merknader
Vann og Avløp div	0203/0204	Lån	kr 1 000 000	kr 1 000 000	kr 1 000 000	kr 1 000 000	Årlig samlepost. Diverse VARF
VA Aaheim - Lesjaskog	0182	Lån					Prosjekt igangsatt. Kontrakt signert.
VA Hovedplan	0287	Lån	kr 800 000				Analyse eksisterende nett og plan for nye nett, Bjorli 2021, Lesja 2023
VA Høydebasseng HB2	0324	Lån			kr 14 950 000		Om det blir mer utbygging på Bjorli øst må vi inn med høydebasseng og større c
Sanering ledningsnett vann	0309	Lån	kr 500 000	kr 500 000	kr 500 000	kr 500 000	Utskifting eksisterende nett
Sanering ledningsnett avløp	0310	Lån	kr 500 000	kr 500 000	kr 500 000	kr 500 000	Utskifting eksisterende nett
Lesjaverk vannverk	0325	Lån	kr 1 000 000				Ombygging
Reguleringsplaner Bjorli VV og RA	0316		kr 600 000				Forprosjekt, sikring av areal.
Ombygging Lesja og Bjorli RA	0303		kr 5 000 000				Etablering av mekanisk rensetrinn før infiltrasjonsbassengene, for å kunne ta ut avløpsøppel og en del slam, samt få tatt ut akkrediterte innløpsprøver og legge til rette for utvidelse av infiltrasjonsarealer.
Bytting av Pumpestasjoner	0317		kr 3 200 000				
Nye Hovedledninger Bjorli	0318						Planlegging/Prosjektering 2022
Vannforsyning Bjorli	0326		kr 6 000 000				
Bjorli renseanlegg	0327		kr 3 550 000	kr 115 300 000			Prosjektering + utvidelse lagune
Vannforsyning Lesja	0328		kr 1 300 000	kr 200 000	kr -	kr 400 000	Nøre
Avløp Bjorli	0329			kr 28 750 000			
Nye Pumpestasjoner Bjorli	0330		kr -	kr 5 750 000			
Ny vannledning Bjorlia og Bjorliberget	0319		kr 1 000 000			kr 2 300 000	Ikke igangsatt i 2022. rebudsjetteres i 2023
Joramo VV	0179		kr 1 000 000				Ny grunnvannsbrenn. Bevilgning fra 2022 rebudsjetteres
Lånebehov VARF			kr 25 450 000	kr 152 000 000	kr 16 950 000	kr 4 700 000	
Oppsumert			2023	2024	2025	2026	Merknader
Samlet investeringer			kr 61 484 500	kr 198 057 900	kr 40 292 900	kr 9 307 900	
Sal/refusjoner/fond			kr -21 399 600	kr -27 086 000	kr -9 553 000	kr -4 130 000	
			kr 40 084 900	kr 170 971 900	kr 30 739 900	kr 5 177 900	

Investeringsbudsjettet forsøker vi å holde nede på ett svært moderat nivå i økonomiplanarbeidet. Målsettingen er at låneopptaket, utenom VA, ikke overstiger avdragene slik at gjelda reduseres. Avdragene ligger på ca 9-10 millioner kr årlig. Det brukes også 5 000 000 kr årlig fra disposisjonsfondet til finansiering av investeringene. Dette forutsetter at vi over tid oppnår ett netto driftsresultat på 5 millioner slik at fondet ikke tømmes.

Framlagt investeringsbudsjett oppnår ikke denne målsettingen. Totalt ligger det inne investeringer for 309 millioner og låneopptak for 246 millioner i planperioden. Behovet er stort, og hver enkelt investering må nøye vurderes.

Kommentarer til utvalgte investeringsposter:

Brannsikring/utbedring av kommunale bygg: Posten er avsatt til å gjennomføre brannforebyggende tiltak. Det kan bli nødvendig å øke bevilgningene til dette formålet når brannprosjekt 2022 er avslutta og rapport fra Brannsjefen foreligger. Brannsjefen signaliserer at vi får krav til oppgradering/heving av brannsikkerheten i flere av våre bygg.

Oppgraderinger bygninger enøk: her er avsatt årlig beløp til oppgradering og enøktiltak i eksisterende bygningsmasse. Vedlikeholdsplan for kommunal bygningsmasse vil kunne bli retningsgivende for disponeringen av disse midlene framover. Det er i denne planen enkelte elementer som vil gi energieffektiviseringsgevinst og som gir byggene en oppgradering i forhold til dagens standard.

Renovering garderober Lesjaskog skole: her er behov for totalrenovering av garderobene.

Prosjektering/renovering Lesja svømmehall: Det er behov for totalrenovering av Lesja svømmehall. Det er avsatt midler til prosjektering i 2023 og utførelse av arbeidene i 2024.

Lesja sentrum: Påbegynt arbeid 2022 fullføres 2023. Tiltaket består i trafikkregulerende tiltak med sikring av myke trafikanter samt ny atkomstveg til kulturhuset.

Oppgradering veg: Her er avsatt midler til å fullføre oppgradering av Åsenvegen og Stavheimsvegen i 2023. Utskifting gatelys og nedklassifisering av kjørebri over Lyftinge samt utskifting av stikkrenner inngår i samspillsentreprise 2022.

Renovering kommunehus: Prosjektering/samspillsentreprise er utført i 2022 og tilbud mottatt, realisering krever imidlertid tilleggsfinansiering i forhold til avsatte investeringspost 2022. Ref kommunedirektørens orientering i siste kommunestyremøte.

Trafikksikkerhetstiltak: Her er avsatt årlig beløp som nyttes som egenandel eller til gjennomføring av mindre tiltak fysisk eller forebyggende.

Ombygging frivilligsentral: Ombygging av underetg. I "Bankbygget" til dette behovet.

VA: De største investeringene framover for oss i Lesja kommune vil være innenfor fagområdet vann- og avløp. Arbeidet med hovedplan vann og hovedplan avløp fortsetter i 2023. Saneringstiltak iverksettes som følge av lekkasjekartlegging foretatt våren 22. Forberedende tiltak på ledningsnett planlegges gjennomført 2023. Saneringspostene i investeringsbudsjettet samt utskifting pumpestasjoner angir dette.

Det største løftet vil bli oppgradering av rensaneanleggene. Investeringer her skal finansieres over vann- og avløpsgebyrene. Det vises til gebyrsaken og selvkostberegningen vedlagt denne saken. Investeringene er betydelige og gir lånebehov som gir økte kapitalkostnader som skal dekkes inn. Her er statsforvalterens behandling av søknad om utslippstillatelse avgjørende for hvor stor denne investeringen vil bli. I budsjettet er en mellomløsning lagt til grunn. Med trinnvis utbygging etter utbyggingstakt.

Vi har uansett et investeringsbehov uavhengig av videre utbygging. Vi må oppgradere rensaneanleggene i samsvar med krav som blir gitt av overordna myndighet. Nye krav gjør at vi må inn med forbehandling ved anleggene. Utslippstillatelsen vil imidlertid være bestemmende for hvilken rensesprosess vi skal velge.

Når det gjelder vannforsyning vil ny brønn Joramo måtte komme på plass i 2023. I tillegg må oppgraderingen av Lesjaverk vannverk ferdigstilles. Nødvendig sikkerhet for kapasitet gjør at nye brønner på Bjorli må på plass. Kapasitetsøkning og ny framføring av ledningsnett for vannforsyning og økt kapasitet på avløpsnett, trengs dersom vi skal godkjenne utbygging av nye områder.

Oppgradering av Lesja vannverk med bedre inntak i Nore er aktuelt. Hovedledningsnett i Lesja vannverk må sannsynligvis skiftes ut i løpet av noen år.

Gjeld

Ett offensivt investeringsbudsjettet, selv om bruk av fond medfører redusert rente og avdragsbelastningen i driftsregnskapet. Vi benytter ubundet investeringsfond sammen med disposisjonsfond til finansiering av investeringer utenom VARF. VARF området finansieres av brukerne.

Pga av store investeringer og låneopptak blir handlingsrommet for andre investeringer betydelig redusert i tiden etter planperioden.

Vi er allerede i en situasjon hvor renter og avdrag belaster driftsbudsjettet mere enn handlingsregelen og vi er sårbare ovenfor renteøkning utover budsjettet i økonomiplanperioden. Rentemarkedet er i bevegelse. Markedsrenta har steget med 2,5 % i løpet av 2022. Markedet forventer ikke en økning av rentene i planperioden, men dette avhenger av at prisstigningen kommer tilbake på normalt nivå.

År	2022	2023	2024	2025	2026
Brutto lånegjeld	266 453 962	296 538 962	457 110 962	476 950 962	470 950 962
Utlån	36 000 000	36 000 000	36 000 000	36 000 000	36 000 000
Ubrukte lånemidler	0	0	0	0	
Netto lånegjeld	230 453 962	260 538 962	421 110 962	440 950 962	434 950 962
Brutto driftsinntekter	252 352 000	251 949 000	255 449 000	253 829 000	278 521 000
Antall innbyggere 31.12.	1 986	1 978	1 956	1 933	1 912
Brutto lånegjeld i % driftsinntekter	106 %	118 %	179 %	188 %	169 %
Netto lånegjeld i % driftsinntekter	91 %	103 %	165 %	174 %	156 %
Brutto lånegjeld pr innbygger	134 166	149 919	233 697	246 741	246 313
Netto lånegjeld pr innbygger	116 039	131 718	215 292	228 117	227 485

Driftsbudsjett 2023

	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Driftsinntekter		
1 Rammetilskudd	106 352	108 140
2 Inntekts- og formuesskatt	58 468	54 883
3 Eiendomsskatt	6 970	6 950
4 Andre skatteinntekter	7 800	7 600
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	280	200
6 Overføringer og tilskudd fra andre	35 123	38 405
7 Brukerbetalinger	8 979	7 699
8 Salgs- og leieinntekter	43 127	54 644
9 Sum driftsinntekter	267 098	278 521
Driftsutgifter		
10 Lønnsutgifter	142 611	148 419
11 Sosiale utgifter	26 019	26 144
12 Kjøp av varer og tjenester	56 460	61 875
13 Overføringer og tilskudd til andre	21 468	24 912
14 Avskrivninger	17 500	19 500
15 Sum driftsutgifter	264 058	280 850
16 Brutto driftsresultat	3 041	-2 330
Finansinntekter		
17 Renteinntekter	990	1 440
18 Utbytter	6 200	7 000
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0
20 Renteutgifter	6 000	9 500
21 Avdrag på lån	9 500	10 000
22 Netto finansutgifter	-8 310	-11 060
23 Motpost avskrivninger	17 500	19 500
24 Netto driftsresultat	12 231	6 110

Lønnsvekst, prisstigning og økte finanskostnader gir oss ett årlig innsparingskrav dersom inntektene ikke øker tilsvarende. I budsjett for 2023 var målsetting 3 % netto driftsresultat. Framlagt forslag endte på 6,1 millioner som utgjør et netto driftsresultat på 2,2 %. Inkludert i dette resultatet er gevinst på strømkjøp via EF+ avtale på 6,5 millioner og netto premieavvik på 12 millioner. Dette dreier seg om engangshendelser. Korrigert for dette er netto driftsresultat minus 12,4 millioner.

Vurdering av inntekter og utgifter.

Rammetilskudd

Rammetilskudd fra staten utgjør ca. 40 % av driftsinntektene og blir tildelt gjennom inntektssystemet. Tilskuddsanslaget for økonomiplanperioden er hentet fra prognosemodell utarbeidet av KS og baserer seg på kommuneproposisjonen.

Inntekts og formueskatt

Disse utgjør ca. 20 % av de samlede driftsinntektene. Både i 2013 og 2014 opplevde kommunene svikt i skatteinntang i forhold til statens prognoser. Når skattesvikten (i forhold til statens prognoser) gjelder hele landet, vil ikke kommunene få kompensert dette med mindre staten tilleggsbevilger penger til kommunene. Dersom skattesvikt bare gjelder kommunen lokalt, vil svikt bli kompensert gjennom inntektsutjevning i inntektssystemet. Vi benytter prognosemodellen fra KS for å beregne skatteinntektene.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatten utgjør 3 % av de samlede driftsinntektene. Lesja innfører eiendomsskatt på alle områder fra 2021. Budsjettforslaget holder eiendomsskatten på uendra nivå fra 2022 til 2023.

Andre skatteinntekter

Utgjør 3 % av de samlede driftsinntektene. Inntektene består av konsesjonsavgift 5,3 millioner og naturressursskatt 1,5 millioner. Konsesjonsavgiften er øremerka næringsarbeidet.

Andre overføringer og tilskudd fra staten

Posten inneholder kompensasjon fra Husbanken.

Overføringer og tilskudd fra andre

Utgjør 14 % av de samlede driftsinntektene.

Posten inneholder ulike refusjoner (mva, sykepenger, andre kommuner o.l.) gevinst kraftkjøp og andre statstilskudd.

Brukerbetalinger

Rene brukerbetalinger for kommunale tjenester utgjør ca. 3 % av de samlede driftsinntektene. De satsene kommunen selv kan fastsette er forutsatt økt med forventet kostnadsveksten fra 2022 til 2023. Noen satser, hovedsakelig innen Plan og teknisk, er gitt en særskilt vurdering og foreslås økt slik at vi oppnår selvkostdekning. Noen satser fastsettes av staten.

Salgs- og leieinntekter

Disse utgjør 19 % av de samlede driftsinntektene og kommer hovedsakelig fra kraftsalg og selvkostområder som for eksempel vann og avløp. Inntektene fra selvkost skal dekke utgifter kommunen har og gir derfor ikke noe bidrag til finansiering av øvrig kommunal drift. Kraftinntektene er økt med ca 4,2 millioner fra 2022 til 2023. Husleieinntekter er økt i tråd med forventet kostnadsvekst.

Lønnsutgifter

Posten utgjør 53 % av samla driftskostnader.

Lønn er budsjettert med en forventet lønnsvekst på 4,1 %. Lønnsutgiftene øker med ca 6 millioner kroner.

Sosiale utgifter

Posten utgjør 9 % av samla driftskostnader.

Den største kostnaden her er utgifter til pensjon og arbeidsgiveravgift. Samla kostnader til pensjon er stabilt pga det store premieavviket. Det er budsjetterte med en lavere forventet avkastning hos KLP.

Kjøp av varer og tjenester

Posten utgjør 22 % av samla driftskostnader

Her finner vi kostnader knyttet til varekjøp og den daglige drift og vedlikehold.

Vi finner også kostnader knyttet til regionalt samarbeid og andre tjenesteleverandører.

Det er budsjettert med en prisstigning på 2,8 %.

Overføringer og tilskudd til andre

Posten utgjør 9 % av samla driftskostnader.

Kostnaden består hovedsakelig av MVA kostnaden til kommunen. Blir i hovedsak kompensert via momskompensasjonsordningen. Se inntekter.

Posten inneholder også ulike tilskudd som kommunen utbetaler.

Avskrivninger.

Øker i takt med investeringene.

Finans

Årlig utbytte og renter utgjør ca. 8,4 mill. kr.

Etter siste møte med Eidefoss forventer vi stabilitet i disse inntektene, men kraftprisen kan medføre både reduserte og økte overskudd i Eidefoss.

Rente og avdragsutgifter øker betraktelig med 4 millioner. Lånerenten er pt på 4 %.

Tjenesteområdene.

Om årsbudsjettets innhold og inndeling står følgende i økonomireglementet:

Årsbudsjettet er en bindende plan for kommunens midler og anvendelsen av disse i budsjettåret.

Kommunestyrets prioriteringer samt de målsettinger og premisser som budsjettet bygger på, skal komme tydelig frem.

Budsjettet skal fremstilles i ett samlet dokument, hvor drifts- og investeringsbudsjettet inngår.

Budsjettet skal spesifiseres på tjenesteområder med respektiv nettobevilgning.

Budsjettforslaget legges fram med fokus på tjenesteområdenes netto rammer. Tjenesteområdene legger også fram målsettinger på kort og lang sikt som er forankret i vedtatte handlingsprogram.

Dette danner da grunnlaget for rapportering i årsrapporten.

Tjenesteområde	Ramme 2022	Politisk endra rammer	Deflator 3,1 %	Nye/avslutt a tiltak 2023	Ramme 2023	Endelig budsjettfor slag	Avvik
11 Oppvekst og kultur	5 573 766	450 000	172 787	500 000	6 696 553	6 328 493	368 060
12 Støtte - økonomi	-5 861 642		-181 711		-6 043 353	-9 118 135	3 074 782
13 Støtte - fellestjenester	10 058 165		311 803		10 369 968	-1 144 804	11 514 772
14 Stab - næring / samfunnsutvikling	4 667 216		144 684		4 811 899	4 821 148	-9 249
15 Stab - organisasjonsutvikling / helse	7 268 914		225 336		7 494 251	9 324 919	-1 830 668
21 Lesjaskog skole	11 221 142	-300 000	338 555	15 000	11 274 698	11 728 631	-453 933
22 Lesja skole	22 841 742	-700 000	686 394	47 000	22 875 136	22 934 000	-58 864
23 Lesjaskog barnehage	4 226 023	-250 000	123 257		4 099 279	5 116 452	-1 017 173
24 Lesja barnehage	10 097 783	-250 000	305 281		10 153 064	10 998 700	-845 636
31 Helse og rehabilitering	9 709 017	2 050 000	300 980		12 059 996	17 545 009	-5 485 013
32 Lesja sjukeheim	20 098 804		623 063		20 721 867	20 666 062	55 805
33 Hjemmebaserte tjenester	16 582 335		514 052		17 096 387	17 684 297	-587 910
34 Miljøarbeidertjenesten	11 412 574		353 790		11 766 364	11 671 364	95 000
35 Barneverntjenesten	4 288 959		132 958		4 421 917	4 809 743	-387 826
41 Landbruk	2 410 508		74 726		2 485 233	2 484 972	261
61 Teknisk	7 463 962	4 500 000	231 383	830 000	13 025 344	12 871 595	153 749
62 Forvaltning	4 406 667		136 607	500 000	5 043 273	4 812 746	230 527
Sum	146 465 935	5 500 000	4 493 944	1 892 000	158 351 879	153 535 192	4 816 687

Tabellen ovenfor viser de 17 ulike tjenesteområdene med tilhørende rammer for 2022 og 2023. Alle tjenesteområder får økt sine rammer med forventa pris og lønnsøkning (deflator) I tillegg er det lagt inn endringer ifb med politiske vedtak:

Oppvekst og kultur	450 000 kr	etablering av frivilligsentral.
Skoler og barnehager	-2 millioner	reduksjon vedtatt i økonomiplan 2022-2025.
Helse og rehab	2 millioner	utvidet bemanning legekontor og helsestasjonen.
Teknisk	4,5 millioner	Tilskudd flytting av eiendom.

Kommunedirektøren foreslår følgende endringer i rammene:

Oppvekst	500 000 kr	Økte utgifter ifb med spesialpedagogiske tiltak.
Skoler	62 000 kr	Økt rammetilskudd gratis SFO.
Teknisk	830 000 kr	Ekstraordinær kostnadsvekst og satsning på økt vedlikehold.
Forvaltning	500 000 kr	2 årig prosjektstilling revidering av kommuneplan, arealdel.

Nedenfor redegjør tjenestelederne for oppgaveløsning, målsettinger på lang og kort sikt, endringene i rammene og hvilke tiltak og konsekvenser dette får for tjenesteområdet.

Oppvekst og Kultur

Oppvekstsjef skal legge til rett for og bidra til at lovpålagte oppgaver innenfor oppvekstsektor gjennomføres, samt m.a. lede og koordinere utviklingsarbeidet i barnehage og skole lokalt og i samarbeid med kommunalsjefer oppvekst i Norddalen. Helse og oppvekst skal sammen med barnevern utvikle tjenestene for barn og unge i tråd med oppvekstreformen. Utvikle bibliotekstjenesten, i tråd med sentrale føringer, vil prioriteres på kulturfeltet. Foruten skole, barnehage, bibliotek og kultur har oppvekstsjef overordnet ansvar for flyktningstjenesten, voksenopplæring i samarbeid med Dovre og frivilligsentral.

Bibliotek og kultur

Kulturarrangement knyttet til bibliotek vil bli prioritert oppgave i 2023. Dette vil bidra til å styrke kulturarbeidet i kommunen.

Kulturvern, idretts-sektor og allment kulturarbeid vil bli videreført fra 2023.

Flyktning tjenesten

I 2023 ble det ansatt flyktning koordinator i 100% stilling i forbindelse med krigen i Ukraina og flyktninger derfra. Tjenesten har bosatt 14 personer fra Ukraina så langt i 2023, 8 voksne og 6 barn. Barna er i skole, SFO og barnehage. Alle voksne får tilbud om introduksjonsprogram i henhold til lovverk. Norskopplæring er en del av dette programmet. Kommunen mottar integreringstilskudd. Budsjettet balanserer i null.

Voksenopplæring

I forbindelse med norskopplæring gjennom introduksjonsprogrammet har Lesja kommune opprettet voksenopplæring i samarbeid med Dovre kommune. Voksenopplæringscenteret ligger på Dombås.

Frivilligsentral

For å motta tilskudd til frivilligsentral må sentralen etableres fysisk med en leder. Kommunestyret vedtok å ansette 100% leder for frivilligsentralen i 2023. Det driftes frivilligsentral med avdeling på Lesja og Lesjaskog. Frivilligheten har blitt invitert til å bruke sentralen og dette arbeidet vil styrkes i 2023. I tillegg skal frivilligsentralen ha aktiviteter i egen regi.

Utfordringer og strategi.

Hovedutfordringen i oppvekstsektoren er å opprettholde kvalitet i sosial og faglig læring i barnehage og skole med stadig strammere økonomiske rammer. Oppvekstsektoren vil se nærmere både på organisatoriske og strukturelle endringer for best mulig å imøtekomme konsekvensene de økonomiske utfordringene har. Det er viktig at oppvekstsektoren blir så forutsigbar som mulig. Videre vil vi bygge på det som fungerer godt i sektoren, og ta med oss det inn i utviklingen av skolen.

Målsettinger i planperioden.

Overordnet mål	Slik vil vi ha det i 2026	Hit kommer vi i 2023
<ul style="list-style-type: none"> Systematisk integreringsarbeid som bidrar til verdiskapning i samfunnet 	<ul style="list-style-type: none"> Integreringsarbeid som bidrar til jobb eller utdanning 	<ul style="list-style-type: none"> Følge opp individuelle mål i integreringsarbeidet
<ul style="list-style-type: none"> Alle barn og foresatte skal kjenne seg trygge i barnehage og skole 	<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt god kompetanse blant alle ansatte Godt tverrfaglig lag rundt barnet. Fortsatt jobbe for motiverte gjennom skole- og barnehagebasert utviklingsarbeid 	<ul style="list-style-type: none"> Internkontroll og rutiner på plass og kjent Revidert tverrfaglig handlingsplan Utredning av skolestruktur og konsekvenser av endringer klarlagt
<ul style="list-style-type: none"> Kulturarrangement 	<ul style="list-style-type: none"> Biblioteket er en naturlig samlingsplass for mange av innbyggerne Selvbetjent bibliotek 	<ul style="list-style-type: none"> Øke besøk i biblioteket Benytte bibliotekrommet til enkelte kulturarrangement
<ul style="list-style-type: none"> Opprettholde kulturtilbudet i kommunen 	<ul style="list-style-type: none"> Barn og voksne har tilbud de kan være med på 	<ul style="list-style-type: none"> Godt etablert frivilligsentral Oversikt over fritidstilbud i kommunen

Driftsbudsjett og økonomiplan.

	Tiltak	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme		5 573 766	6 696 553	6 696 553	6 696 553
Politisk vedtatte budsjettendringer 2022		450 000			
Tiltak fra gjeldende økonomiplan					
Administrative tiltak ny økonomiplanperiode		500 000			
Lønns og prisvekst (deflator)		172 787			
Sum rammebehov		6 696 553	6 696 553	6 696 553	6 696 553
Ramme økonomiplanperioden		6 696 553	6 696 553	6 696 553	6 696 553

Støtte – økonomi

Økonomi er en service og støttefunksjon for hele kommunens virksomhet. Tjenesten består av 3,8 årsverk og inneholder følgende ansvar. Ansvar 110 kommunerevisjon/kontrollutvalg, 130 Kommunekassa, 198 Tap kortsiktige fordringer, 199 Reserve bevilgninger, 439 Konesjonskraft og 570 Kirker.

Utfordringer og strategi.

Økonomi jobber aktivt for å bedre kvaliteten på regnskapet og høyne kompetansen innenfor økonomi i hele organisasjonen. Tjenesteområdet er som regel involvert i alle overordna prosesser som gjennomføres. Tjenesteområdet leverer økonomitjenester både intern i organisasjonen og eksternt i form av pålagte rapporteringer.

Målsettinger i planperioden.

Overordnet mål	Slik vil vi ha det i 2026	Hit kommer vi i 2023
<ul style="list-style-type: none">Systematisk økonomistyring	<ul style="list-style-type: none">Tjenesteledere har kunnskap og forståelse for hva økonomistyring innebærer	<ul style="list-style-type: none">Etablere forbedra rutiner for økonomistyring
<ul style="list-style-type: none">Tjenesteleder har rutiner for praktisk bruk av økonomireglementet	<ul style="list-style-type: none">Tjenesteledere har rutiner på plass	<ul style="list-style-type: none">Utarbeidelse av rutinebeskrivelser fortsetter.
<ul style="list-style-type: none">Opplæring nytt kommunestyre	<ul style="list-style-type: none">Politikere har god kjennskap til kommunal økonomi	<ul style="list-style-type: none">Grunnleggende opplæring gjennomføres.

Driftsbudsjett og økonomiplan.

	Tiltak	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme		-5 861 642	-9 118 135	-9 118 135	-9 118 135
Politisk vedtatte budsjettendringer 2022					
Tiltak fra gjeldende økonomiplan					
Administrative tiltak ny økonomiplanperiode	T1	-3 914 000			
	T2	161 000			
	T3	678 218			
Lønns og prisvekst (deflator)		-181 711			
Sum rammebehov		-9 118 135	-9 118 135	-9 118 135	-9 118 135
Kommunedirektørens forslag til justering					
Ramme økonomiplanperioden		-9 118 135	-9 118 135	-9 118 135	-9 118 135

T1: Økte inntekter konsesjonskraft.

T2: Budsjett for Lesja kyrkjelige råd har ikke vært justert de siste 5 år. Det har heller ikke i disse årene vært kompensert for lønn og prisvekst. Likevel har Lesja kyrkjelige råd klart å opprettholde driften på en forsvarlig måte, samtidig som de har greid å bruke egne midler til vedlikehold og drift. Stillings hjemmel som diakon i 50% stilling er ikke lenger budsjettert. Det blir derfor foreslått at det kommunale driftstilskuddet til Lesja kyrkjelige råd økes med 161.000 i budsjettet for 2023.

T3: Kostnadsvekst utover ramme.

Støtte – fellestjenester

I Fellestjenester ligger deler av politisk sekretariat, ekspedisjon, arkiv, lønn og personal, IKT og personvernombud.

Utfordringer og strategi.

Fellestjenesten kan ta noen oppgaver for deler av evt hele regionen, men det vil utløse mer ressurser/kostnader i Lesja kommune. Fra tid til annen kommer det opp forslag fra andre kommuner, f.eks. å ha felles sentralbord, ha felles lønnskantor. Det betyr at noen kommuner vil miste arbeidsplasser og det er de færreste interessert i. Fordelen kan være mindre sårbarhet. Utfordringen er at vi er veldig sårbare ift lønnsarbeid. For 2023 er det lagt opp til 100 % st i tillegg til 20 %. Dvs en reduksjon på 40 %.

Vedtak fra K-37/21 (møte 10.06.21) vedr lærlinger (pkt 1). "Lesja kommune stiller lære plassgaranti i fag som Lesja kommune har og hvor vi kan stille med faglige ansvarlige og instruktører." Dette er en utfordring, særlig etter at lærlingelønnen har økt mye mens tilskuddet fra fylket står i ro. Lesja kommune må være mer restriktive vedr å ta inn antall lærlinger.

KS sin anbefaling har vært å ta inn en lærling pr 1000 innbyggere, det vil for Lesja si totalt 2 lærlinger. Det bør være aksept for at vi setter f.eks et tak på max 4 lærlinger til enhver tid.

Målsettinger i planperioden.

Overordnet mål	Slik vil vi ha det i 2026	Hit kommer vi i 2023
<ul style="list-style-type: none">Lesja kommune skal være et naturlig valg for jobbsøkere.Knytte til oss mangelpersonell	<ul style="list-style-type: none">Ha tilstrekkelig kompetanse på rett plass for å yte gode tjenester.Ingen stillinger skal være såkalt mangelpersonell	<ul style="list-style-type: none">Dekke opp vakante fagstillinger og andre st. for måling
<ul style="list-style-type: none">God omdømmebygging og høy trivsel blant ansatte	<ul style="list-style-type: none">Vise både innad i Lesja kommune og utenfor Lesja kommune at Lesja er en god arb.giver.	<ul style="list-style-type: none">ArbeidsmiljøundersøkelseHuske: Flyt (oppgave-flyt), Forståelse (for hverandre og hver-andres oppg/ansvar). Flexibilitet (bl ansatte)

Driftsbudsjett og økonomiplan.

	Tiltak	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme		10 058 165	10 169 968	10 169 968	10 169 968
Politisk vedtatte budsjettendringer 2022					
Tiltak fra gjeldende økonomiplan					
Administrative tiltak ny økonomiplanperiode					
Lønns og prisvekst (deflator)		311 803			
Sum rammebehov		10 369 968	10 169 968	10 169 968	10 169 968
Kommunedirektørens forslag til justering	1,2,3	-200 000			
Ramme økonomiplanperioden		10 169 968	10 169 968	10 169 968	10 169 968

Tiltak som kan vurderes:

Tiltak 1. Mer samarbeid på lønn innenfor 6K.

Vanskelig å tallfeste en reduksjon av kostnader. Det bør bli en innsparing. Det må selvfølgelig undersøkes om det er interesse i et slikt samarbeid.

Tiltak 2. Aktuelt å vurdere felles personalkontor med 6K.

Ev evt innsparing vil skje ut fra organisering og tidspunkt man evt inngår samarbeid. Det må selvfølgelig undersøkes om er interesse i et slikt samarbeid.

Tiltak 3. Felles sentralbordtjeneste med en eller flere kommuner i 6K.

Det må selvfølgelig undersøkes om evt andre kommuner i 6K er interessert i et slikt samarbeid.

Stab – næring/samfunnsutvikling

Førstelinjetjeneste til bedrifter og etablerere. Nettverksbygging og kompetanseheving for næringslivet. Samhandling i Nord-gudbrandsdalen og samhandling med Romsdalen. Saksbehandling i forbindelse med disponering av kommunalt næringsfond og kraftfondet.

Utfordringer og strategi.

Vi mangler fortsatt oppdatert samfunnsdel av kommuneplanen. Dette gjør at det kan være vanskelig å fastsette mål og strategier.

Demografisk utvikling tilsier likevel at dreining av ressursbruken framover er nødvendig.

Realisering av tiltak i forbindelse med utvikling av reiselivsnæringen og Bjorli som Helårsdestinasjon gi muligheter.

Mulighet for økt lokal verdiskapning for eksisterende og nye bedrifter i forbindelse med destinasjonsutviklingen, krever at kommunen bidrar gjennom NordveggenAS sitt arbeid og ved bruk av kraftfond.

Realisering av tiltak i sentrumsområdene blir viktig for å skape bolyst og attraktivitet. Det er ikke avsatt nye investeringsmidler til sentrumsutvikling. Dette bør på plass senere i perioden.

Stillingslepp, tilflytting, kompetanseheving og tilgang på arbeidskraft og næringsarealer er viktige samhandlingsområder i 6K-Næring.

Tiltak som biogass-prosjektet og andre tiltak for grønn omstilling vil bli viktige arbeidsområder framover.

Målsettinger i planperioden.

Overordnet mål	Slik vil vi ha det i 2026	Hit kommer vi i 2023
<ul style="list-style-type: none"> Et robust næringsliv som er tilpasningsdyktig og samarbeider godt. 	<ul style="list-style-type: none"> 30 nye arbeidsplasser etablert lokalt som følge av destinasjonsutvikling og sentrumsutvikling. 5 nye foretak etablert innenfor servicenæringene Eksisterende entreprenørbedrifter er solide og tar del i utbyggingen lokalt. 	<ul style="list-style-type: none"> Nødvendig infrastruktur er under utbygging.
<ul style="list-style-type: none"> Attraktive sentrumsområder 	<ul style="list-style-type: none"> Bjorli sentrum er bedre tilrettelagt for at gjennomreisende stopper. Lesja sentrum har fått et betydelig løft estetisk og trivselsmessig Sentrumsbebyggelsen har fått et enhetlig preg med ny overflatebehandling av kommunens bygningsmasse. 	<ul style="list-style-type: none"> Renovering av kommunehuset ferdigstilt, og alle administrative enheter er flyttet inn. (Bankbygget er fristilt til andre formål-evt. Nærings HUB)) Ny gangveg fra skolen opp til sentrum er etablert. Hjertesoneprosjekt er fullført. Nye sentrumsboliger er ferdige og innflyttet. Ny atkomst til kulturhuset er på plass (slakkere innkjøring)
<ul style="list-style-type: none"> Økt bolyst i hele kommunen. 2030 innbyggere i 2030 	<ul style="list-style-type: none"> Tilflytterprosjekt. Stillingslepp og boligoversikt er videreutviklet som et helhetlig verktøy for tilflyttere til Nord-dalen. God tilgang på næringsareal og boligtomter 	<ul style="list-style-type: none"> Kommuneplanens samfunnsdel har kommet i behandling og gir retning. Aktuelle næringsareal er inntatt i planforslag kommuneplan.

Driftsbudsjett og økonomiplan.

	Tiltak	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme		4 667 216	5 111 900	5 111 900	5 111 900
Politisk vedtatte budsjettendringer 2022	1	450 000			
(Boligtilskudd)					
Tiltak fra gjeldende økonomiplan					
Administrative tiltak ny økonomiplanperiode	2	20 000			
Jernbaneforum	3	30 000			
Næringsfond	4	-200 000			
Lønns og prisvekst (deflator)		144 684			
Sum rammebehov		5 111 900	5 111 900	5 111 900	5 111 900
Kommunedirektørens forslag til justering					

Tiltak 1:

Boligtilskudd. Det ble i høst evaluert ordninga og vedtatt at vi skulle videreføre denne. Tilskuddet er nå lagt inn i driftsbudsjettet. Antar 3 nye boliger.

Tiltak 2:

Næringsprisen har ikke vært budsjettert tidligere.

Tiltak 3:

Tilskudd til Norsk jernbaneforum ikke lagt inn tidligere.

Tiltak 4:

Reduserer potten til kommunalt næringsfond.. Utredning bestilt mht. hvordan bruke kraftfondet skal benyttes for å gi best mulig effekt.

Stab – organisasjonsutvikling/helse

Virksomhetsområdet omfatter administrasjon helse- og utvikling, regionale helsetjenester ved NGLMS (Sel vertskommune), tildelingskontoret og NAV (Dovre vertskommune).

Administrasjon helse- og utviklingssjef – ansvar 300.

Helse – og utviklingssjef har oppgaver innen plan- og utviklingsarbeid, internkontroll/ kvalitetsarbeid, samt bistå tjenesteledere inne helse, omsorg og barnevern. Har personal og økonomiansvar for tildelingskontoret. HU-sjef er kommunens representant i 6k helse og leder i helseregion Nors-Gudbrandsdal som er en del av helsefelleskap med Sykehuset Innlandet. Foruten lønn- og driftsutgifter for HU-sjef, er det lagt inn kostnader for Kompetansbroen Innlandet (e-læring) og kommunens andel i helsefelleskap Innlandet. Tilskudd til Norsk pasientskadeerstatning(lovpålagt) og Gudbrandsdal krisesenter (IKS) er også budsjettert her.

Regionale helsetjenester (NGLMS) – ansvar 303.

I vertskommunesamarbeidet ved Nord-Gudbrandsdal lokal medisinske senter (NGLMS) inngår følgende tjenester:

- Legevakt, legevakt varsling/nødnett og jordmor vakt med føljetjeneste
- Intermediære senger og KAD-seng(lovpålagt)
- Lønn til bistandspersonell for privatpraktiserende spesialisthelsetjenester

Budsjettet er basert på forslag fra vertskommunen. Økte utgifter i 2023 er primært tilknyttet legevakt og sengeavdeling.

Tildelingskontoret – ansvar 304

Tildelingskontoret sine hovedoppgaver er å tildele helse- og omsorgstjenester og fatte enkeltvedtak med hjemmel i helse- og omsorgstjenesteløven. Forsvarlig saksbehandling skal sikre pasient/brukers rettigheter og at de får tildelt de nødvendige tjenester de har rettslig krav på. Tildelingskontoret vil i tillegg til primæroppgavene også ha viktige oppgaver tilknyttet systemansvar for Profil, kvalitet- og utviklingsarbeid innen internkontroll, kvalitetsstandarden, veiledning/opplæring av helsepersonell og utviklingsarbeid innen velferdsteknologi. Budsjettet dekker lønns- og driftsutgifter for tildelingskontoret.

NAV – felles kontor Lesja -Dovre. Ansvar 350.

Nytt tiltak i 2023 er økt bruk av kvalifiseringsprogrammet. Kvalifiseringsprogrammet er ikke i budsjettet for 2021. Et Kvalifiseringsprogram er et tilbud om oppfølging og arbeidstrening. Målet med programmet er at aktuelle brukere skal få den oppfølgingen de trenger for å komme i arbeid eller aktivitet. Måltall for Lesja kommune er 2 plasser. Hver plass koster 2G. derfor 426.000, men redusert 326 000. Økonomisk sosialhjelp redusert til 400.000.

Utfordringer og strategi.

Endring i demografi, nye oppgaveoverføringer til kommunen og reduserte økonomiske rammer gir store utfordringer. Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven) pålegger kommunene å sørge for nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester. Det handler om å planlegge, gjennomføre, evaluere og eventuelt korrigere tiltak som får tjenestene til å utvikle seg på en god måte. Det handler også om bemanningsplanlegging og organisasjonsutvikling. Kommunen må sikre at det legges planer for kapasitet og kompetanse i tråd med befolknings- og sykdomsutvikling i kommunen – jf. *kommentarer fra lovforarbeidene til helse og omsorgstjenesteloven jf. Ot. prp. nr. 36 (1980-1981), Ot. prp. nr. 66 (1981-1982), Prop. 91 L 2010–2011 Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven).*

I 2030 vil det være flere eldre enn barn i Norge, spesielt i Innlandet. For å møte denne økningen må samfunnet legge til rette for at eldre som ønsker det, kan bo lenger i eget hjem. Regjeringen er derfor i gang med en reform "*Bo trygt hjemme*" som skal gjøre det trygt å bo lenger hjemme.

"*Strategiplan for leve hele livet i Lesja 2021-2024*" blir kommunens plan for gjennomføring av eldreforandringen (Meld. St. 15 (2017–2018)). Det vil være den eldste aldersgruppen som vil trenge mest helse- og omsorgstjenester.. Det er også flere yngre brukere med sammensatte behov som krever vesentlig bistand fra helse- og omsorgstjenestene i kommunen. Forebyggende arbeid og tidlig innsats er viktig, og at man bruker helsepersonell til riktige oppgaver innen forebyggende tiltak og tjenesteyting. Velferdsteknologi, demensomsorg og hjemme oppfølging vil være et viktig supplement for at eldre kan bli boende hjemme lenger. Dette kom også frem i KS rapporten "*Sluttrapport rasjonell drift av helse- og omsorgstjenestene i Lesja 2023*". Også viktigheten av organisering og bemanningsledelse. Kompetanseheving er helt sentralt. Det betyr at det må prioriteres annerledes, jobbes annerledes, kompetansen må heves og det må av den grunn settes av tilstrekkelige ressurser til endrings- og utviklingsarbeid. Hvordan kommune rigger fremtidige helse- og omsorgstjenester, må innarbeides i revidert kommunedelplan for helse, omsorg og folkehelse.

Det er i 2021-2023 iverksatt flere utviklingsprosjekter for å møte utfordringene, bla LEAN i helsehuset, TØRN på sjukeheimen og vi deltar i det regionale velferdsteknologiprojektet. Det viktige i tiden som kommer er å rydde og sortere i oppgaver og at fagutdannet helsepersonell brukes direkte inn i klinisk helse- og omsorgsrelatert arbeid. Trygge både ansatte og ledere i endrede roller.

Kommuneloven og helselovgivningen stiller klare krav til internkontroll, styringssystem, ledelse og kvalitetsforbedring. For å møte utfordringen skal Lesja kommune nå ta i bruk kvalitetssystemet

Compilo som verktøy for å sikre at vi har en levende internkontroll. Det må avsettes tilstrekkelige og dedikerte ressurser til dette arbeidet i tiden framover.

Målsettinger i planperioden.

Mål for budsjettåret 2023:

Mål for budsjettåret 2023 tar utgangspunkt i Handlingsprogram for helse, omsorg, folkehelse og barnevern 2023

Mål for økonomiplanperioden 2023-2026

Overordnede mål i økonomiplanperioden (4 års perspektiv), må være å sikre trygge og forsvarlige tjenester til alle som bor og oppholder seg i kommunen, og at vi klarer å gjennomføre endringer, kvalitets- og utviklingsarbeid som planlagt, og at dette gir gode resultat for både tjenester, ansatte og brukere.

Overordnet mål	Slik vil vi ha det i 2026	Hit kommer vi i 2023
<ul style="list-style-type: none"> En levende og dynamisk internkontroll 	<ul style="list-style-type: none"> Internkontroll og Compilo implementert og i bruk i alle tjenesteområder 	<ul style="list-style-type: none"> Rigge et rammeverk, samt få på plass overordnede rutiner. Gi opplæring og ta i bruk avvikssystem,
<ul style="list-style-type: none"> Revisjon av kvalitetsstandard for tildeling av helse og omsorgstjenester 	<ul style="list-style-type: none"> Forutsigbare tjenester, rett hjelp til rett tid og kvalifisert helsepersonell. 	<ul style="list-style-type: none"> Vedtak Kvalitetsstandard og starte prosess på sortering/fordeling av oppgaver innen helse/omsorg.
<ul style="list-style-type: none"> Gjennomføre kommunens strategiplan for eldrereformen "Leve hele livet" 	<ul style="list-style-type: none"> Et godt og trygt lokalsamfunn for eldre i kommunen 	<ul style="list-style-type: none"> Nå fastsatte mål i handlingsplan/ handlingsprogram.
<ul style="list-style-type: none"> Revisjon av Kommunedelplan for helse, omsorg og folkehelse 	<ul style="list-style-type: none"> Helse/omsorgstjenester og en infrastruktur som er fremtidsrettet ift. endring i demografi. 	<ul style="list-style-type: none"> Planprogram og medvirkning fra tjenester, ansatte, pårørende og andre berørte.
<ul style="list-style-type: none"> Innføring av oppvekstreformen 	<ul style="list-style-type: none"> Forutsigbart samarbeid og oppgavefordeling på tvers av sektorene – "laget rundt barnet" 	<ul style="list-style-type: none"> Revisjon av handlingsplan for tverrfaglig oppvekstmodell
<ul style="list-style-type: none"> Sikre god og tilstrekkelig kapasitet til ledelse og kvalitetsarbeid i helse og omsorgstjenesten 	<ul style="list-style-type: none"> Et overordnet styringssystem som sikrer planlegging, gjennomføring, kontroll og evaluering av tjenestene. 	<ul style="list-style-type: none"> En tydelig organisering og beskrivelse av helse og omsorgstjenesten. Tilpasset lederutvikling og opplæring av ledere/ansatte.
<ul style="list-style-type: none"> Øke kompetanse hos ansatte og kvalitet på Kostra og IPLOS-registrering 	<ul style="list-style-type: none"> Ledere og ansatte er opplært og har innarbeidet gode rutiner for registrering av IPLOS 	<ul style="list-style-type: none"> Opplæring (kurs) av nye ledere og ansatte i helse- og omsorgstjenestene.

<ul style="list-style-type: none"> NAV – få flere ut i egnet arbeid og aktivitet 	<ul style="list-style-type: none"> Utvidet bruk av kvalifiserings-programmet 	<ul style="list-style-type: none"> Tilby nye brukere på delta i kvalifiserings-programmet
---	---	--

Driftsbudsjett og økonomiplan.

	Tiltak	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme		7 268 914	9 324 918	9 324 918	9 324 918
Politisk vedtatte budsjettendringer 2022					
Tiltak fra gjeldende økonomiplan					
Administrative tiltak ny økonomiplanperiode	T1	1 830 668			
Lønns og prisvekst (deflator)		225 336			
Sum rammebehov		9 324 918	9 324 918	9 324 918	9 324 918
Kommunedirektørens forslag til justering					
Ramme økonomiplanperioden		9 324 918	9 324 918	9 324 918	9 324 918

T1: Vekst utover deflator på samarbeidsområder LMS og NAV

Lesjaskog skole

Lesjaskog skule er en fådelt 1-10 skole med 60 elever. SFO-tilbud på ettermiddag og hel dag onsdag. Totalt 9 elever bruker SFO. Innenfor ansvarsområdet ligger også samfunnshuset og svømmebassenget.

Utfordringer og strategi.

Det er store endringer innen oppvekst i disse tider. Skolen arbeider med å implementere ny læreplan, implementering av Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, Oppvekstreformen, ny opplæringslov, nedbygging av Statped og en digital omstilling. Alt dette gjør at flere oppgaver faller på kommunen og den enkelte skole. Det gjennomføres et omfattende utviklingsarbeid for å møte disse omstillingene på skolene i Lesja kommune. Ambisjonen er at dette vil styrke kommunen og laget rundt barna, men dette er en prosess som krever tid og ressurser. Lesjaskog skule har fått en økning av spesialpedagogiske vedtak og det er mange store oppgaver som faller på skolen fremover innenfor dette. Spørsmålet blir på hvilken måte vi skal møte disse utfordringene. Lesjaskog skule ønsker å ha et sterkt lag rundt elevene som klarer å gjøre tilpasninger som ivaretar elevene innenfor de ordinære rammene, men om laget rundt elevene svekkes kan konsekvensene bli at man får en økning av tilfeller hvor elever utløser retten til spesialundervisning. Oppvekstsektoren i Lesja kommune har god kompetanse innenfor sitt felt. Dette håper vi å ha også etter disse omstillingene.

Målsettinger i planperioden.

Overordnet mål	Slik vil vi ha det i 2026	Hit kommer vi i 2023
Skolene i Lesja skal ha en skolekultur som fremmer et godt	Motiverte elever gjennom elevmedvirkning. Vi skal systematisere arbeidet vårt med elevene	Mer systematisering av arbeidet med eleven sin sosiale læring og utvikling.

tilrettelagt læringsmiljø for alle.	si sosiale læring og utvikling. Følgje opp brukerundersøkelser.	Jobbe for å øke motivasjonen til elevene. Gjennomføre og følge opp foreldreundersøkelsen.
Digitalisering i skolen.	Alle tilsette skal kunne ta i bruk digitale verktøy som gode hjelpemiddel i undervisninga, slik at elevene kan utnytte IKT i sin læringsprosess.	Alle ansatte har tatt i bruk digitale verktøy som hjelpemiddel i undervisningen.
Skolene skal være en lærende organisasjon.	Videreutvikle innhold og struktur i møtetiden Arbeide med læreplanforståelse.	Har samarbeid med HINN om temaet. Dette arbeidet fortsetter for å sikre god implementering.

Driftsbudsjett og økonomiplan.

	Tiltak	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme		11 221 142	11 737 930	11 737 930	11 737 930
Politisk vedtatte budsjettendringer 2022		-300 000			
Tiltak fra gjeldende økonomiplan					
Administrative tiltak ny økonomiplanperiode	T1	15 000			
	T2	453 933			
Lønns og prisvekst (deflator)		347 855			
Sum rammebehov		11 737 930	11 737 930	11 737 930	11 737 930
Kommunedirektørens forslag til justering					
Ramme økonomiplanperioden		11 737 930	11 737 930	11 737 930	11 737 930

T1: Økt ramme pga gratis SFO.

T2: Vekst utover deflator.

Lesjaskog skule opplever ikke elevnedgang og vil ha behov for økte rammer i tråd med lønns- og prisvekst. På bakgrunn av stram økonomi i skolen fra før vil disse innsparingene føre til:

- Reduksjon i "Tilpasset opplæring" ressurs som vil kunne føre til et økt behov for spesialundervisning.
- Det vil være nødvendig å kutte mer, men det vil bli utfordrende å drive skolen forsvarlig under de økonomiske rammene.

Lesja skole

Lesja skule har i dag 151 elever der 4. og 5.trinn driver fådelt. Resten er fulldelte klasser mellom 12 og 24 elever. Skolen har et godt tverrsektorielt samarbeid både internt i kommunen, samt med samarbeidende instanser. PPT har nå faste samarbeidsdager ute i skolen hver 14.dag, noe som fører til tett samarbeid til det beste for elever, ansatte og foreldre.

Utfordringer og strategi.

Skolen opplever elevtallsnedgang, men vi har også tilflytting særlig av elever fra Ukraina. Krigen gir oss utfordringer også med hvor stor flyktningsstrømmen vil bli utover i skoleåret, samt at hver enkelt elev som kommer har stort opplæringsbehov. Fortsatt søkelys på kvalitet i skolen og tidlig innsats, som igjen fører til at færre trenger spesialundervisning, er målet.

Målsettinger i planperioden.

Overordnet mål	Slik vil vi ha det i 2026	Hit kommer vi i 2023
<ul style="list-style-type: none">Grunnskolen skal være et trygt og utviklende læringsmiljø faglig og sosialt.	<ul style="list-style-type: none">Skolene i Lesja skal fortsatt være trygge og utviklende arenaer for elever og ansatte.	<ul style="list-style-type: none">Systematisere arbeidet med elevenes sosiale læring og utvikling.
<ul style="list-style-type: none">Digitalisering i skolen	<ul style="list-style-type: none">Skolene skal mestre ulike digitale hjelpemidler i undervisningen.	<ul style="list-style-type: none">Starte arbeidet med valg av digitale ressurser for de neste skoleårene.
<ul style="list-style-type: none">Skolene skal være en lærende organisasjon gjennom fagfornyelsen.		<ul style="list-style-type: none">Søkelys på vurderingspraksis.

Driftsbudsjett og økonomiplan

	Tiltak	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme		22 841 742	22 875 136	22 875 136	22 875 136
Politisk vedtatte budsjettendringer 2022		-700 000			
Tiltak fra gjeldende økonomiplan		47 000			
Administrative tiltak ny økonomiplanperiode					
Lønns og prisvekst (deflator)		686 394			
Sum rammebehov		22 875 136	22 875 136	22 875 136	22 875 136
Kommunedirektørens forslag til justering					
Ramme økonomiplanperioden		22 875 136	22 875 136	22 875 136	22 875 136

Administrative tiltak:

T1: Redusere bemanning ved å ikke tilsette ansatte som er i midlertidige stillinger. Disse er knyttet til elevtiltak, og er kompetanseavhengig, samt om vedtakene fortsetter neste skoleår. Det medfører dermed usikkerhet om disse grepene kan tas.

T2: Kutte lesekursressurs på 20 %. Medfører at barn kan få dårligere leseferdigheter.

T3: Reduksjon i bemanning, naturlig avgang.

Lesjaskog barnehage

Lesjaskog Friluftsbarnhage er en pedagogisk virksomhet som skal følge Lov om barnehager og Rammeplan for barnehager. Vi skal gi barna en god start på livet/utdanningsløpet, og hjelpe dem til å bli den beste utgaven av seg selv.

Utfordringer og strategi.

- Innføring av oppvekstreform som sier at det er viktig med tidlig innsats og et tverrfaglig samarbeid rundt barna.
- Utfordringa er nok bemanning/ stor nok økonomisk ramme til alle barn som søker om barnehageplass.
Vi må se på vedtektene for å utnytte kapasiteten i begge barnehagen bedre. Lesjaskog barnehage har romslige lokaler, dvs har mye plass på areal.
- Høyt fravær blant personalet.
Vi ønsker en arbeidsmiljøkartlegging fra bedriftshelse tjenesten, for å se om det er noe som kan gjøres.
Det beste hadde vært en grunnbemanning som dekte mer av åpningstida og at antall barn pr ansatt ble redusert. Slik at belastning på ansatte ikke ble så stor, og at vi ikke hadde vært så sårbare ved fravær.
- Samle internkontrollrutiner og sette dem i et system

Målsettinger i planperioden.

Overordnet mål	Slik vil vi ha det i 2026	Hit kommer vi i 2023
<ul style="list-style-type: none">• Tidlig innsats for å følge opp enkeltbarn. Implementere oppvekstreform, redusere enkeltvedtak og sykefravær• Unngå brudd i oppfølging av barn	<ul style="list-style-type: none">• Bemanningsnorm som dekker større del av åpningstida og barn pr ansatt er redusert.	<ul style="list-style-type: none">• Tilbud om barnehageplass til barn som har rett på barnehageplass• Sette oss inn i oppvekstreformen, og delta i revidering av tverrfaglig handlingsplan
<ul style="list-style-type: none">• Alle barn skal ha et trygt og godt barnehagemiljø jf barnehageloven § 41-43	<ul style="list-style-type: none">• Tilstrekkelig bemanning slik at vi klarer å se og følge opp alle barn.	<ul style="list-style-type: none">• Følge opp bekymringsmeldinger fra foresatte• Avdekke og følge opp noen tilfeller av at barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.
<ul style="list-style-type: none">• Internkontroll som fungerer i alle ledd i systemet	<ul style="list-style-type: none">• Alle ansatte bruker Compilo som oppslagsverk og avviksystem.	<ul style="list-style-type: none">• Fortsette å samle/utarbeide internkontrollrutiner• Avklare når er det avvik i barnehagen.

Driftsbudsjett og økonomiplan.

	Tiltak	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme		4 226 023	5 122 030	5 122 030	5 122 030
Politisk vedtatte budsjettendringer 2022		-250 000			
Tiltak fra gjeldende økonomiplan					
Administrative tiltak ny økonomiplanperiode	T1	-50 000			
	T2	625 000			
	T3	120 000			
	T4	420 000			
	T5	-100 000			
Lønns og prisvekst (deflator)		131 007			
Sum rammebehov		5 122 030	5 122 030	5 122 030	5 122 030
Kommunedirektørens forslag til justering					
Ramme økonomiplanperioden		5 122 030	5 122 030	5 122 030	5 122 030

Politisk vedtatt budsjettendringer for 3 år framover, - 250 000 hvert år.

Konsekvens: Forskjellen mellom vedtak sparing og deflator er så liten at vi ikke kan regne med pris og lønnsvekst i barnehagen. Barnetallet i barnehagen har ikke gått ned. Dvs at vi får mindre bemanning innenfor økonomisk ramme, enn om vi ikke hadde hatt dette vedtaket.

T 1: Reduksjon i vikar budsjett, pga innsparing. Konsekvens her blir mindre satt inn vikar ved korttids fravær ansatte.

T 2: Bemanningsbehov til barn som har søkt barnehageplass i Lesjaskog Friluftsbarnhage. Bemanningsbehov tatt utgangspunkt i å følge lovverk for bemanning.

Tre søkere til Lesja barnehage som er født etter 01.12.21 har ikke rett på barnehageplass ifølge lovverk, men de får tilbud om barnehageplass i Lesjaskog Friluftsbarnhage.

T 3: Vedtak behov for spesialpedagog.

T 4: Økte pensjonsutgifter og arbeidsgiveravgift. Pga økte pensjonsutgifter så får vi mindre bemanning for ramma vår.

T 5: Politisk vedtak fra regjeringen om nedgang i max pris og gratis barnehageplass for barn tre. Dette gir reduksjon i inntekt foreldrebetaling.

Barnetall framover?

Det er veldig vanskelig å forutse framtida når det gjelder barnetall i barnehagene. Men for Lesjaskog Friluftsbarnhage sin del ser barnetallet ut til å være stabilt frem til høst 2025.

Lesja barnehage

- Lesja barnehage er en pedagogisk virksomhet som skal følge Lov om barnehager og Rammeplan for barnehager. Vi skal gi barna en god start på livet/utdanningsløpet, og hjelpe dem til å bli den beste utgaven av seg selv.
- Lesja barnehage
 - 60 barn våren 2023.
2 ledige plasser for barn under 3 år og 1 plass for barn over 3 år på areal.
 - 53 barn høsten 2023.
4 ledige plasser for barn under 3 år på bemanning.
9 plasser for barn under 3 år på areal.

Utfordringer og strategi.

- Innføring av oppvekstreform som sier at det er viktig med tidlig innsats og et tverrfaglig samarbeid rundt barna.
- Utfordringa er nok bemanning/ stor nok ramme til alle barn som søker om barnehageplass, dvs at de skal få barnehageplass i ønska barnehage.
Vi må se på vedtektene for å utnytte kapasiteten i begge barnehagen bedre.
- Høyt fravær blant personalet.
Vi ønsker en arbeidsmiljøkartlegging fra BHT, for å se om det er noe som kan gjøres.
Det beste hadde vært en grunnbemanning som dekte mer av åpningstida og at antall barn pr ansatt ble redusert. Slik at belastning på ansatte ikke ble så stor, og at vi ikke hadde vært så sårbare ved fravær.
- Samle internkontrollrutiner og sette dem i et system

Målsettinger i planperioden.

Overordnet mål	Slik vil vi ha det i 2026	Hit kommer vi i 2023
<ul style="list-style-type: none">• Tidlig innsats for å følge opp enkeltbarn, oppvekstreform, redusere enkeltvedtak og sykefravær• Unngå brudd i oppfølging av barn	<ul style="list-style-type: none">• Bemanningsnorm som dekker større del av åpningstida og barn pr ansatt er redusert.	<ul style="list-style-type: none">• Tilbud om barnehageplass til barn som har rett på barnehageplass• Sette oss inn i oppvekstreformen, og delta i revidering av tverrfaglig handlingsplan
<ul style="list-style-type: none">• Alle barn skal ha et trygt og godt barnehagemiljø jf barnehageloven § 41-43	<ul style="list-style-type: none">• Tilstrekkelig bemanning slik at vi klarer å se og følge opp alle barn.	<ul style="list-style-type: none">• Følge opp bekymringsmeldinger fra foresatte• Avdekke og følge opp noen tilfeller av at barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.
<ul style="list-style-type: none">• Internkontroll som fungerer i alle ledd i systemet	<ul style="list-style-type: none">• Alle ansatte bruker Compilo som oppslagsverk og avviksystem.	<ul style="list-style-type: none">• Fortsette å samle/utarbeide internkontrollrutiner• Avklare når er det avvik i barnehagen.

Driftsbudsjett og økonomiplan.

	Tiltak	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme		10 097 783	10 998 850	10 998 850	10 998 850
Politisk vedtatte budsjettendringer 2022		-250 000			
Tiltak fra gjeldende økonomiplan					
Administrative tiltak ny økonomiplanperiode	T1	384 036			
	T2	68 000			
	T3	770 000			
	T4	-770 000			
		386 000			
Lønns og prisvekst (deflator)		313 031			
Sum rammebehov		10 998 850	10 998 850	10 998 850	10 998 850
Kommunedirektørens forslag til justering					
Ramme økonomiplanperioden		10 998 850	10 998 850	10 998 850	10 998 850

Tiltak 1: Politisk vedtatt budsjettendringer for 3 år framover.

Konsekvens: Forskjellen mellom vedtak sparing og deflator er så liten at vi ikke kan regne med pris og lønnsvekst i barnehagen. Dvs at vi får mindre bemanning for ramma vår, enn om vi ikke hadde hatt dette vedtaket.

Tiltak 2: Bemanningsbehov for barn som har rett på barnehageplass

Bemanningsbehov for å kunne tilby barnehageplass til de 3 barna som har rett på barnehageplass i Lesja barnehage, utover tildelt opprinnelig ramme.

Tiltak 3: Økt bemanning pga barn av flyktninger

Bemanningsbehov for å kunne tilby barnehageplass til de barn som rett på barnehageplass i Lesja barnehage, utover tildelt opprinnelig ramme.

20 % bemanning som dekkes av tilskudd til flyktninger

Tiltak 4: Økte pensjonsutgifter.

Pga økte pensjonsutgifter så får vi mindre bemanning for ramma vår. Forskjellen mellom fjorårets og årets KLP sats utgjør over 100 % stilling.

Tiltak 5: Bemanningsbehov til barn som ikke har rett på barnehageplass

3 søkere til Lesja barnehage som er født etter 01.12.21 har ikke rett på barnehageplass, men de får tilbud om barnehageplass i Lesjaskog friluftsbarnhage. Hvis disse barna skulle hatt plass i Lesja barnehage måtte bemanninga øke med inntil 200 % stilling.

Helse og rehabilitering

Denne avdelinga består av legekontor, helsestasjon, fysioterapi og ergoterapi, psykisk helseteneste og kjøkkenet ved Helsehuset.

Året 2023 har vore noko ustabilit på leiarsida frå mars måned og fram til 1. oktober. Fleire av tenestene er sjølgående i det daglege men for at vi skal einast om kursen framover for fleire tenester

saman, må nokon ha beslutningsmyndigheit. Alle treng ein førar som skal veta litt meire, bestemme litt meire og ta leiinga, for at alle skal kome i mål samstundes, og det har mangla.

Utfordringar og strategi

Vi har store utfordringar med budsjettet for 2023, da vi har en ramme på 12 059 996 men ligg nå i versjon 2 på 5 500 000 over ramma. Årsaken til dette er store lønnskostnader ved legekantoret som en konsekvens av at det i løpet av 2023 er inngått lønns- og innteningsavtaler som er langt over budsjett. Dette set Helse- og rehab avd. no i ein utfordrande situasjon.

Dei andre tenestene er heilt skrapa ned til 1000 lappen og vi må fryse stillingar som vert ledige i løpet av 2023, og ut året 2023 som ein konsekvens av høge lønnskostnader på legekantoret. I budsjettet er det lagt inn at ein frys i fysioterapistilling frå 1. juli 2023 og ut året for å spare lønnskostandar. Det vert då eit dårlegare fysioterapitilbod i 6 mnd som kan føre til lengere ventetid for dei som har behov for behandling og vi vil få ei lavare inntjening av brukarbetalingar i denne perioda.

Vi har budsjettetert med ein 60% ergoterapiressurs (i tillegg er det 20% på heimebasert og 20% på sjukeheimen) Vi håpar å få ansett ein no i desse dagar. Det er ein lovpålagt teneste. Fysioterapeutane har sidan tidleg sommar brukt sine ressursar på ergoterapioppgåver og det gjev mindre inntjening til fysioterapiavd.

I psykisk helseteneste er det budsjettetert for ei 100% stilling som sjukepleiar innan psykisk helse (altså uendra frå tidlegare år) i tillegg er det kjøp av tenester frå Dovre på ei 30% psykolog stilling. I fjor var det budsjettetert med 40%, men det er no politisk bestemt at det eren 30%. Psykologstillinga har vore ein suksess ved veiledning til personell både innanfor helse og innan oppvekst, der vedkommende har bidrege med veiledning til lærarane. Det er inga auke her i 2023 eller i 2023.

Dette er ein svært viktig ressurs med tanke på tidleg innsats og oppvekstreformen.

Helsestasjonen fekk auka med ein 80% sjukepleierressurs i 2021 og det har vi hatt stor nytte av. Psykisk helse og utfordringar rundt den, er og blir ei utfordring framover også, det er ei auke på landsbasis. Vi som kommune har plikt til å ta oss av, og behandle milde til moderate psykiske vansker. Vi kan no si at vi føler at vi har ein god oversikt over barn og unge og set inn dei tiltaka vi har i kommunen. Nytt for året er at kommunen er pliktig til å ha ein barnekoordinator, vi ser for oss at vi kan løyse dette med ressursar frå helsestasjonen sidan vi ligg så langt over på budsjettet så tenkjer vi at det kan bli ei god løysing saman med koordinerende enhet. Det er inga auke her i 2023 eller i 2023.

Legekantoret har 2.6 årsverk legeressurs i tillegg til LIS- lege (turnuslege) i 100%. Det vart auka legeressurs i 2021. I 2023 gjekk ein privatpraktiserande lege av med person og ny lege som ikkje er privatpraktiserande vart tilsett i 80% nordsjøturnus. Det var ikkje budsjettetert for denne stillinga før mai 2023, men tilsettinga var frå mars 2023. Det er inngått lønns og innteningsavtaler som gjer at vi kjem langt over budsjett og ramme.

Kjøkkenet har fått auka stilling med 50% siste året. Kjøkkenet har ansvaret for mat på sjukeheimen Lesjatun, Skoglund, Eldres og utkøyring på bygda. Kjøkkenet har hatt noko utfordringar i 2023 og ligg noko over budsjettet for 2023. Vi har som mål å få det i balanse igjen i 2023 ved å endre rutiner for innkjøp og stramme inn bruk av vikar.

Driftsbudsjett og økonomiplan

	Tiltak	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme		9 709 017	17 545 010	17 545 010	17 545 010
Politisk vedtatte budsjettendringer 2022		2 050 000			
Tiltak fra gjeldende økonomiplan					
Administrative tiltak ny økonomiplanperiode	T1	5 485 013			
Lønns og prisvekst (deflator)		300 980			
Sum rammebehov		17 545 010	17 545 010	17 545 010	17 545 010
Kommunedirektørens forslag til justering					
Ramme økonomiplanperioden		17 545 010	17 545 010	17 545 010	17 545 010

Tiltak 1: Frys stillingar som vert ledige ut året 2023. Vi frys stillinga innan fysioterapi frå 1. juli og ut året. Innsparing på 250.000

Tiltak 2: Implementerer barnekoordinator i eksisterande stilling ved helsestasjonen. Det gjev mindre trefftid i skulen i periodar.

Tiltak 3: Vi ligg fortsatt langt over budsjett, den største kostnaden er lønnskostnader på legekantoret. Eg kjem ikkje lengere ned slik budsjettet er no.

Lesja sjukeheim

Innbyggere i Lesja skal ha individuelt tilpassede tjenester av kvalitet når behov for pleie og omsorg oppstår. Vi tilstreber at flest mulig tjenester skal ytes i kommunen.

På sjukeheimen skal man kunne bo for kortere eller lengre tid, når man har behov som ikke kan tilfredsstilles i egne hjem eller i omsorgsbolig, når man trenger behandling og opptrening av ulike funksjoner eller når pårørende trenger avlastning. På sjukeheimen tar vi vare på, gir omsorg og pleie til pasienten og pårørende ved livets slutt. Pasienter og pårørende skal møte god omsorg og pleie når de kommer til sjukeheimen. Vi ønsker at de ansatte skal inneha en god faglig kompetanse for å møte de utfordringene de møter, og at de skal kunne gi faglig forsvarlig og kvalitetssikker helsehjelp til våre pasienter.

Utfordringer og strategi.

Det har vært store endringer de siste to årene ved Lesja sjukeheim. Det har vært endringer i struktur og organisering. Det fysiske forholdene er mange ganger større og vi jobber med å få inn ny rutine og organisering av personalet, for å kunne ivareta pasienter og ansatte på en best mulig måte. Vi jobber med å fordele oppgaver og ansvarsområder, slik at vi kan bruke kompetanse på riktig sted. Et godt tverrfaglig samarbeid i helsehuset der de forskjellige avdelingene kan gjøre seg nytte av den kunnskapen/kompetansen vi som helsepersonell gruppe under samme tak innehar. At vi kan ivareta de ulike pasientgruppene på en god, omsorgsfull og faglig sterk måte. Vi kan dra nytte av hverandres kunnskap og kompetanse, bidra til at pasientene og pårørende kan få riktig og god behandling der de

er. Lesja sjukeheim har 30 plasser totalt, der av 6 plasser har vært nedstengt i flere år for å spare penger.

Vi ser at behovet for faglærte øker utfra utfordringer og sammensatte problemstillinger vi møter i hverdagen. Det er viktig at vi kan imøtekomme hjelpebehovene, kravene og pliktene vi har ovenfor pasientene og pårørende på en trygg, forsvarlig og faglig sikker måte.

Vi har utfordringer med å rekruttere helsefagarbeidere/hjelpepleiere, men spesielt sykepleiere. For å møte denne utfordringen må vi jobbe mer med kompetanseheving for helsefagarbeidere/hjelpepleiere og sykepleiere gjennom internundervisning, webinar og kurs. Viktig å øke kunnskap slik at man kan fordele arbeids oppgaver på flere, men likevel ivareta behandlingen og oppfølgingen på en faglig og forsvarlig måte. Vi begynte i fjor med et prosjekt fra KS, med navnet TØRN. Dette går på å øke kompetansen blant flere, se på arbeidsfordeling, møte de arbeidsoppgaver og utfordringer vi har på en bedre og mer hensiktsmessig måte. Dra nytte av hverandre, dele kunnskap, gjøre hverandre trygge og dyktige til å imøtekomme de utfordringene vi møter i arbeidet vårt. Dette vil igjen gi en sikker, trygg og god behandling av pasientene vi jobber med hver dag.

Målsettinger i planperioden.

Overordnet mål	Slik vil vi ha det i 2026	Hit kommer vi i 2023
<ul style="list-style-type: none"> Alle som oppholder seg Lesja sjukeheim skal ha et godt og trygt helsetilbud. 	<ul style="list-style-type: none"> Tverrfaglig samarbeid mellom tjenestene. Opprettholde tjenestetilbudet Ansatte på Sjukeheimen innehar god og trygg kompetanse innenfor eldreomsorg, demens og palliativ pleie. Fortsette et godt samarbeidet med demensteam/koordinator for en god oppfølging og ivaretagelse av denne pasient gruppen når de kommer på sjukeheimen. 	<ul style="list-style-type: none"> Opprettholde de tilbudene vi har i dag Tverrfaglig samarbeid med andre avdelinger og i avdelingen. Tilstrekkelig kapasitet på ulike typer opphold på sjukeheimen. Øke kompetanse innenfor eldreomsorg, miljøarbeid, demens og palliativ pleie for fagpersonell, samt assistenter og vikarer som jobber på sjukeheimen. Ansatte kjent med demensplan, demens. team og demenskoordinator i Lesja kommune. Kjent med deres oppgaver-få til samarbeid.
<ul style="list-style-type: none"> Leve hele livet er implementert i alle planer og tjenester i Lesja 	<ul style="list-style-type: none"> Leve hele livet er kjent i hele organisasjonen, og det jobbes fortsatt med arbeidet for å leve hele livet. 	<ul style="list-style-type: none"> Videreføre arbeidet med Leve hele livet.

<ul style="list-style-type: none"> • Et velfungerende Helsehus med fornøyde brukere/pasienter og ansatte. 	<ul style="list-style-type: none"> • Alle er kjent med og trygg på å bruke Compilo aktivt i hverdagen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Forbedret system for ROS-analyser, avvikshåndtering med overgang til Compilo • Oppdatert internkontrollsystem. Overgang og implementering av Compilo. • Gode pasientforløp. • Fortsatt ha fokus på å opprettholde gode rutiner for smittevern. • Felles plan for undervisning og kompetanseheving for hele Helsehuset.

Driftsbudsjett og økonomiplan.

	Tiltak	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme		20 098 804	20 658 867	20 658 867	20 658 867
Politisk vedtatte budsjettendringer 2022					
Tiltak fra gjeldende økonomiplan					
Administrative tiltak ny økonomiplanperiode	T1	750 000			
	T2	-1 103 000			
	T3	-350 000			
	T4	640 000			
Lønns og prisvekst (deflator)		623 063			
Sum rammebehov		20 658 867	20 658 867	20 658 867	20 658 867
Kommunedirektørens forslag til justering					
Ramme økonomiplanperioden		20 658 867	20 658 867	20 658 867	20 658 867

T1: Ny leder stilling Lesja sjukeheim. Økte administrative utgifter. Ikke i budsjett 2023.

T2: Redusere kostnader i budsjettet for 2023, med ikke å budsjettere med stillinger som i dag er ubesatt. Dette gjelder sykepleier stilling 100% og hjelpepleiere i permisjon 175%. Konsekvens er at behovet for sykepleiere på Lesja sjukeheim. Sårbart med så få sykepleiere tilgjengelig. Stillingen vil da ikke lyses ut, og et lukket tilbud hindrer rekruttering og mindre fagkompetanse som igjen kan gå utover kvaliteten og faglig sikkerhet i tjenesten. Det vil komme avvik i regnskapet dersom det er oppstår mulighet for rekruttering/ansettelse av sykepleier i 2023.

T3: Redusere administrativt med 60%. konsekvens. Miste faglig kompetanse på helsehuset. Dette vil medføre mer vanskeligheter med å i imøtekomme ansvar og oppgaver tjenesten krever og pålegger.

T4: Vekst utover deflator.

T5: Vaskeritjeneste fordel kostander på vask av arbeidsklær på tjenestene som benytter seg av arbeidsklær på Helsehuset. Kjøkken, HBO, Lesjatun, Legekantor? Hvor mye hver avdeling skal betale er ikke tatt stilling til ennå.

T6: Avspasering kun foregå når det ikke er behov for å innleie. -

Redusere bruk av bank fri ordning.

- Unngå å sette hele dager i bank til avspasering.

-Benytte mer frivillig bytting av vakter. Ansatte bytter seg imellom.

T7: Forebygge sjukefravær, redusere egenmelding, mindre behov for vikar.

T8: Sommerferie fordeles i tre perioder, fra 1 juni til 30 september. Konsekvenser er at vi bor i ei fjellbygd og at opplevelsen av å ha sommerferie uteblir hos de ansatte. Ikke positivt for rekruttering av fagarbeidere.

T9: Ansatte søke perm når de ikke ser muligheter for å gå sin bestemte stilling. Reduserer gir mindre bytter og forskyvning som øker kostander.

T10: Digital vakt bok, oppstart uke 45/46. Reduserer bruk/innleie av personal som utløser overtid. Konsekvens er mer utfordrende for ansatte og administrere.

T11: Justere grunnturnus, fordele bedre sykepleieren på ansvarsvakter. Fagarbeider blir også justert.

Hjemmebaserte tjenester

Lesja kommune har ansvar for å sørge for gode og forsvarlege helse- og sosialtenester til alle som treng det, uavhengig av alder eller diagnose.

HBO i Lesja kommune dekker behovet for hjemmesykepleie i hele kommunen for beboere på bygda. Tjenestene er av både forebyggende, behandlende og vedlikeholdene art, og ytes til alle aldersgrupper. Avdeling hjemmebaserte tjenester består av hjemmesykepleie, hjemmehjelp, brukerstyrt assistanse, personlig assistanse, avlastning, Lesjatun, Eldres Senter, boliger for vanskeligstilte, Dagsenter, støttekontakter, trygghetsalarmer og middagsombringning. Vi jobber tverrfaglig og bruker kompetanse og erfaringer på tvers av tjenestene, både innen hjemmebasert, helse og rehabilitering og LSH, men har som mål å bli enda flinkere på dette området. Mange av våre brukere har sammensatte behov og det er stor fordel med tverrfaglig samarbeid. På grunn av personalmangel og rekrutteringsproblem er det viktig at vi drar nytte av kompetansen til de enkelte i de ulike tjenestene.

Det er lovpålagt å ha ett demens tilbud her i kommunen Ifølge helse- og omsorgstjenesteloven paragraf 3-2 skal kommunen tilby dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens. Dagaktivitetstilbudet bør inneholde både sosiale, kognitive og fysiske stimulerende aktiviteter. Dagaktivitetstilbudet som tilbys skal bidra til å ivareta deltakerens funksjoner i dagliglivet, fremme livskvalitet og forebygge/reducere isolasjon og ensomhetsfølelse. I tillegg vil dagaktivitetstilbudet kunne innebære avlastning og støtte til pårørende.

I Lesja kommune har vi en 10 % demensstilling i kommunen som ikke er budsjettert for. Altså 3.55 timer i uken. Per nå er to av våre faste sykepleier/vernepleier med i demensteam sammen med lege og ergoterapeut. De følger opp de demente i bygda og i omsorgsboligene, både med testing og tilrettelegging. Noe mer har vi ikke klart å etablere pga for lite ressurser og for liten stillingsprosent til å jobbe aktivt innen demensomsorgen.

Vi ser også at de demente som kommer til dagsenteret faller utenfor, og burde absolutt hatt sin egen gruppe å være i. Vi har også måtte si nei til de som bur på LSH som tidligere har hatt plass på dagsenteret pga alt for stor pågang og at de er for liten plass i de lokala som ble bygget til dette formålet.

Utfordringer og strategi.

Eldrebølge

Flere komplekse brukere

Flere avanserte og komplekse oppgaver

Forventa betydelig vekst i etterspørsel av sykepleiere i helse- og sosialsektoren

Økt fokus på rettigheter, brukermedvirkning og forventninger til tjenestene

Organisering / endringer

Turnover

Kompetanse

Rekruttering

Arbeidsmiljø

Sjuefravær

Korona

Strategi

Oppmjukning i strukturen, vi er alle i «samme båt»

Kartlegge arbeidsmiljøet gjennom medarbeiderundersøkelser og medarbeidersamtaler

Velferdsteknologi

Sjå på statistikk vedr turnover. Er det unormale tal?

Kartlegging av kompetanse, evt. behov for kompetanseendring

Rekruttere flere helsefagarbeidere/studententer?

Sjå på organisering av arbeidet

Målsettinger i planperioden.

Overordnet mål	Slik vil vi ha det i 2026	Hit kommer vi i 2023
<ul style="list-style-type: none"> • Alle som oppholder seg i Lesja kommune skal ha et godt og trygt helsetilbud 	<ul style="list-style-type: none"> • Trygghet for å kunne yte gode tjenester av høy faglig kvalitet til innbyggerne i alle aldre som av forskjellige årsaker 	<ul style="list-style-type: none"> • Tettere tverrfaglig samarbeid. • Opprettholde tilbudet vi har i dag • Øke ressursen innenfor velferdsteknologi og demens

	har nedsatt funksjonsnivå.	
<ul style="list-style-type: none"> • Vi skal levere gode helhetlige helsetjenester. • God pasientflyt og oppfølging i alle ledd i omsorgstrappen 	<ul style="list-style-type: none"> • Fornøyde brukere og ansatte fører til gode tjenester 	<ul style="list-style-type: none"> • Gode pasientforløp • Primærsykepleie • Fått på plass en 100 % ergoterapeut stilling
<ul style="list-style-type: none"> • En viktig bidragsyter i samspillet på helsehuset, både for pasienter, pårørende og ansatte 	<ul style="list-style-type: none"> • Tett arbeid innen tjenestene som fører til fornøyde brukere og ansatte. • Bruke ressursene på tvers innad i helsehuset. • Inkluderende arbeidsliv 	<ul style="list-style-type: none"> • Tettere tverrfaglig samarbeid mellom tjenestene. • Vi har et godt samarbeid med tildelingskontor og helse/rehab og Psykisk helse
<ul style="list-style-type: none"> • 100% fornøyde brukere og ansatte 	<ul style="list-style-type: none"> • Brukerundersøkelser skal vise at 90 % av brukerne er fornøyde. • Ha et godt arbeidsmiljø og en god kultur på helsehuset. • At vi har en god struktur og plan i kommunen • At vi jobber mot et felles mål - visjon • At vi har felles verdier/kjøreregler • Alle er kjent med compilo og trygg på å bruke det aktiv i hverdagen. • Rekruttere flere sykepleiere og helsefagarbeidere. • Øke kompetansen til den enkelte 	<ul style="list-style-type: none"> • Startet å jobbe og kartlegge arbeidsmiljøet. • Oppmjukning i strukturen, vi er alle i «samme båt» • Jobbe med sykefravær • Ha synlig ledelse på alle nivå • Jobbe med implementering av compilo • Fortsette å ha fokus på å opprettholde gode rutiner for smittevern. • Kompetanseheving via seminarer og kurs I år har vi hatt tema om palliativ behandling for alle ansatte.
<ul style="list-style-type: none"> • Gi eldre i Lesja en bedre hverdag 	<ul style="list-style-type: none"> • Integrert velferdsteknologi • Kartlegge kompetansen – rett kompetanse på rett sted. • Kompetanseheving • Rekrutering 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi ser behovet for mer ressurser innen arbeidet med demens • Vi ser behovet for mer ressurser innen velferdsteknolog • Vi ser behovet for økt stilling på dagsenteret.

	<ul style="list-style-type: none"> • Ha ett velfungerende demensteamet og et godt tilbud for demente i kommunen. • Ha et velfungerende dagsenter i kommunen • Øke bevisstheten hos bruker og pårørende hva en selv kan bidra med. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi ser økt behovet for hjemmehjelp i kommunen.
--	--	--

Driftsbudsjett og økonomiplan

	Tiltak	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme		16 582 335	17 684 297	17 684 297	17 684 297
Politisk vedtatte budsjettendringer 2022					
Tiltak fra gjeldende økonomiplan					
Administrative tiltak ny økonomiplanperiode	381	587 910			
	375				
	276				
	378				
Lønns og prisvekst (deflator)		514 052			
Sum rammebehov		17 684 297	17 684 297	17 684 297	17 684 297
Kommunedirektørens forslag til justering					
Ramme økonomiplanperioden		17 684 297	17 684 297	17 684 297	17 684 297

Ansvar 375. Vi bør øke aktivitørstillingen på Lesja helsehus. Dagsenteret er ett lavterskeltilbud og ett helsefremmende/forebyggende tilbud for de eldre som bur på bygda. Det gir Lesjas innbyggere best mulig omsorg for lavest mulig kostnader. Det er også lovpålagt å ha et demens tilbud her i kommunen. I Lesja HBO har vi en 10% demensstilling som følger opp de demente i bygda med som tilrettelegging og tester. Noe mer har vi ikke kapasitet for pga for lite ressurser og for liten stillingsprosent for å jobbe aktivt innen demensomsorgen.

Ansvar 378 Økte vedtak om hjemmehjelp i hjemmet. Dette er også et rimelig forebyggende tiltak som ikke er lagt inn i budsjettet.. Vi har lagt inn en 100 % stilling, men etter vedtakene er behovet langt større. Dette fører til at beboere i Lesja kommune får et langt dårligere tilbud.

Ansvar 276 Ny leder i HBO. Denne kostnaden er ikke tatt høyde for i de nye rammene og må spares inn på andre områder i HBO. Dette vil gå utover andre områder på ansvar 376 - både for tjenestemottakeren og ansatte.

Ansvar 381 Omsorgslønn + Personlige assistenter. Her er lønnsrammen altfor lav i utgangspunktet.

Konsekvenser av rammer 2023.

Vi har nå nesten kommet oss innenfor rammen som ble delte ut.

Kvalitetsreformen Leve hele livet ble lansert 4. mai 2018 og skal bidra til en god alderdom, at man kan mestre livet lenger, og at eldre har trygghet for at de får god hjelp når man har behov for det. Målgruppen for "Leve hele livet-reformen" er alle eldre over 65 år, både de som bor hjemme og de som bor på institusjon.

Kommunens primære oppgaver.

Kommunens primære oppgaver er å iverksette statlig politikk innenfor de rammer og myndighetskrav som til enhver tid er gjeldende. I tillegg skal lokalpolitiske vedtak følges opp og iverksettes. Kommunens primære oppgaver innen helse- omsorg og barnevern er å sikre innbyggerne nødvendige og forsvarlige tjenester med god kvalitet.

Kommunen skal tilrettelegge tjenestene slik at:

- a. den enkelte pasient eller bruker gis et helhetlig og koordinert helse- og omsorgstjenestetilbud,
- b. den enkelte pasient eller bruker gis et verdig tjenestetilbud,
- c. helse- og omsorgstjenesten og personell som utfører tjenestene blir i stand til å overholde sine lovpålagte plikter og
- d. tilstrekkelig fagkompetanse sikres i tjenestene.

Ansvar 375. Aktivisering

Helse- og omsorgstjenesten skal arbeide for at det blir satt i verk velferds- og aktivitetstiltak for barn, eldre og funksjonshemmede og andre som har behov for det (jf. *helse- og omsorgstjenesteloven § 3-3, tredje ledd*).

I dag har vi en 50 % aktivitørstilling på Eldres og en 75% aktivitørstilling på Dagsenteret og 0 % stilling på LSH. I 2023 gikk aktivitøren på dagsenteret i 100 % aktivitørstilling som ikke var budsjettert for i 2023. Dette har gitt oss økte kostnader med 257.435. Ut ifra de rammene vi har fått utdelt har vi lagt inn en 150 % stilling. Vi ser et økt behov i bygda og stor etterspørsel etter plass er økende. Dette er et helsefremmende og forebyggende tiltak for de eldre som bur på bygda. Det er et lavterskeltilbud som gir Lesjas innbyggere best mulig omsorg for lavest mulig kostnader. Det er smart å sette inn ressurser her på et lavt omsorgsnivå for å utsette behovet for høgre omsorgsbehov. Det er synd å måtte spare her.

Det er lovpålagt å ha ett demens tilbud her i kommunen

Ifølge helse- og omsorgstjenesteloven paragraf 3-2 skal kommunen tilby dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens. Dagaktivitetstilbudet bør inneholde både sosiale, kognitive og fysiske stimulerende aktiviteter. Dagaktivitetstilbudet som tilbys skal bidra til å ivareta deltakerens funksjoner i dagliglivet, fremme livskvalitet og forebygge/reducere isolasjon og ensomhetsfølelse. I tillegg vil dagaktivitetstilbudet kunne innebære avlastning og støtte til pårørende.

I Lesja kommune har vi en 10 % demensstilling i kommunen som ikke er budsjettert for. Altså 3.55 timer i uken. Per nå er to av våre faste sykepleier/vernepleier med i demensteam sammen med lege og ergoterapeut. De følger opp de demente i bygda og i omsorgsboligene, både med testing og tilrettelegging. Noe mer har vi ikke klart å etablere pga for lite ressurser og for liten stillingsprosent til å jobbe aktivt innen demensomsorgen.

Vi ser også at de demente som kommer til dagsenteret faller utenfor, og burde absolutt hatt sin egen gruppe å være i. Vi har også måtte si nei til de som bur på LSH som tidligere har hatt plass på dagsenteret pga alt for stor pågang og at de er for liten plass i de lokala som ble bygget til dette formålet.

Ansvar 378

Økte vedtak om hjemmehjelp i hjemmet. Dette er også et rimelig forebyggende tiltak som ikke er lagt inn i budsjettet. Vi har lagt inn en 100% stilling, men etter vedtakene er behovet større. Dette fører til at brukeren får et dårlig tilbud.

Ansvar 276

100 % leder på HBO. Denne kostnaden er heller ikke tatt høyde for i de nye rammene og må spares inn på andre områder i HBO. Dette går utover andre områder på ansvar 376. Vi har ikke noe mer å kutte på de ulike funksjonene. Ved å nå målsettingen vil det medføre merkbare kutt – både for tjenestemottakere og ansatte innenfor tjenesteområdene

Kontoart som vi betaler 1/3 av er heller ikke lagt inn i budsjettet. Vi bruker minimalt av dette, og mener at dette skulle vært under ett eget helsehusbudsjett 11800, 11100, 11000, 12000, 12200

Konkrete forslag til innsparingstiltak og øke driftsinntekter.

Mer sambruk av personell og samhandling mellom tjenesteområdene.

En rettferdig fordeling innenfor rammen av knappe ressurser. Fokus på helhet – ikke «delhet». Alle avdelinger og tjenesteområder må bidra der det er handlingsrom forutsatt at man opprettholder forsvarlig drift.

Vi har en ide om å samle Lesjatun personalet inn under taket på helsehuset. Målet er da at de møter opp inne på HBO sammen med resten av hjemmesykepleierne. Får rapport og den enkelte blir fordelt etter rett kompetanse på rett plass og vi får styrt ressursene dit der er behov. Gevinsten kan være at vi slipper innleie av vikarer og overtidbruk

Reduksjon i bruk av overtid og vikarbyrå

Jobbe målretta på avdelingsnivå med planlegging av drifta, rutinar ved innleige, godt kjennskap til regelverk og Visma flyt ressursstyring som verktøy. Nærledelse er her eit nøkkelord. Samarbeide med LSH om personalet på tvers av avdelingane.

Ta i bruk gamledelen på sykeheimen til omsorgsbolig/hybler

En assistent/pleier som kan gå imellom evt fire til 5 beboere. Hjemmesykepleien kan bistå dag og kveld. Bruke nattvakt fra LSH ved alarmer.

Disse boligene kan også leies ut sesongbasert. Flere eldre gruer seg til vinterhalvåret med mye snø og mye alenetid i hjemmene.

Rom kan også brukes til pårørende rom hvis de har behov for å være nær sin nærmeste ved livets slutt.

Kan også opprette en velferdsteknologi leilighet i Nystugu. Vi kan organisere det på ein slik måte at dette både blir en overgangsleilegheit og ei visingsleilegheit for til de eldre heimebuande som vil førebu seg på framtida. Viktig å selge seg inn og vise kva vi kan tilby

Felles nattvaktstilling HBO og LSH

Hjemmesykepleien har i dag hjemmevakt/nattevakt fra 00.00. – 07.45. Hjemmesykepleien kan måtte rykke ut på bygda nattestid, men statistikk viser at det er nesten ikke er utrykning til beboere i bygda, men nesten hver kveld og natt fra omsorgsboligen Lesjatun. Disse alarmene bør betjenes av LSH pga økt kostnad for HBO å rykke ut. LSH har også sovende bakvakt.

Kunne det ha vært en felles bakvakt?

Middagsservering fra LSH til kjøkkenet på Eldres

I dag er det to personer på dagvakt på Eldres. Den ene har kjøkkenvakt og den andre er ute i stell og bistår med hjemmehjelps oppgaver. Kjøkkenvakten står for all matlaging og kokkelering. Alt blir laget fra bunn. Dette gjelder både middager og kaffemat.

Hva med en matvert? Som vil ha fokus være å skape gode måltidsopplevelser for beboerne gjennom å tilberede lekker, men enkel mat, og ved å være til stede i dagligstuen gjennom dagens hovedmåltider (frokost og lunsj).

Kan vi søke midler av Statsforvalteren til å prøve ut en ordning hvor pensjonister går inn som matverter på LSH, Lesjatun og Eldres. Så kan sykepleiere/helsefagarbeidere jobbe mer pasientrettet.

Jobbe aktivt og målrettet for å rekruttere sykepleiere/helsefagarbeidere.

Det mangler folk innen helse, vi blir stadig flere eldre, og eldre folk trenger også flere helsetjenester.

Mange som jobber innen helse- og velferdsområdet, jobber deltid. Her har vi et stort og ubrukt arbeidskraftpotensial. Å øke stillingsstørrelser er en stor utfordring vi har her i Lesja

Jobbe aktivt med å reklamere for hva Lesja har å tilby til mulige tilflyttere. Bruke sosiale medier som FB, Instagram og tiktok.

Jobbe aktivt med velferdsteknologi

Slike teknologier kan bidra til økt helsekompetanse hos den enkelte pasient, være et nyttig hjelpemiddel for pasienter og pårørende, og sikre bedre mestring og evne til egenomsorg.

Digitalisering og bruk av velferdsteknologi skal også gjøre helsepersonell bedre i stand til å utnytte knappe ressurser, samtidig som kvaliteten på tjenestene sikres. Velferdsteknologi benyttes også som forebyggende eller helsefremmende tiltak for å utsette eller forhindre nedsatt funksjonsevne

Miljøarbeidertjenesten

Miljøarbeidertjenesten med Lesjaskog dagsenter skal være et trygt, trivelig og utviklende bo-, arbeids- og aktiviseringstilbud, bygget opp etter den enkeltes forutsetninger og behov. Miljøarbeidet skal være systematisk og målretta, det skal opprettholde/ utvikle brukernes ferdigheter og gi økt selvtillit og selvhjelpenhet. Miljøarbeidertjenesten er i stadig utvikling og vi jobber ut fra lovpålagte tjenester gitt i enkeltvedtak til personer som trenger dette.

Tjenesten har base ved Skoglund Bofelleskap på Lesjaskog. Vi har 11 brukere tilknyttet vår tjeneste hvor enkelte brukere har 1:1 og 2:1 bemanning. Det er et stort aldersspenn i brukergruppen fra 7 - 83år. I vår tjeneste ligger også som nevnt Lesjaskog dagsenter hvor vi har 3 VTA plasser og aktiviseringstilbud til totalt 9 stk.

Utfordringer og strategi.

For kommende budsjettår er det lite endringer i forhold til bemanningsbehov pr. d. d. Vi ser allikevel at avlastningsbehovet og hjelpebehovet hos flere brukere etter hvert vil øke og det kan forventes at vi får flere brukere som kan bli ressurskrevende. Vi har lav grunnbemanning pr.d.d noe som tilsier at et økende hjelpebehov etter hvert vil kreve mer bemanning hos enkelte brukere. Det er viktig å merke seg at om det skulle bli flere ressurskrevende brukere kan man få refundert opp mot 80% av lønnsutgiftene så lenge det er knytt opp til direkte brukerkontakt.

Vi ser store utfordringer i forhold til å få tak i nok kvalifisert personell fremover, driften har allerede vært berørt av at det er vanskelig å få ansatt nok personell til å fylle turnus.

I Lesjaskog dagsenter er vi i en prosess med frivilligsentralen for å se på muligheter om bygget kan benyttes til dette også.

Målsettinger i planperioden.

Overordnet mål	Slik vil vi ha det i 2026	Hit kommer vi i 2023
<p>Gode kvalitet og pasient/brukersikkerhet i tjenestene</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Profil skal være et godt implementert verktøy i våre tjenester • Vi skal ha en personalgruppe med bred kompetanse innenfor ulike typer sjeldne diagnoser • Regelmessige samarbeidsmøter mellom etater som har innvirkning på vår brukergruppe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre gode tjenester gjennom tett samarbeid med inntakskontor • Oppdatert rutiner og profil • Kompetanseheving gjennom utdanning både etterutdanning og fagbrev • Jobbe i basisteam for å benytte og opparbeide spisskompetanse rundt enkelte diagnoser
<p>Dekke større tjenesteområdet</p>	<p>En tjeneste med fokus på tilrettelegging for personer både med og uten diagnoser, men som har hjelpebehov av ulik sort.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ny turnus formet rundt enkelte brukere (basisteam) • Tett samarbeid med skole/barnehage • Tett samarbeid med andre tjenester i kommunen som barnevern og psykiatri.

<p>Godt innarbeidet Informasjons- og kommunikasjonsteknologi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Implementert alle fagsystemer som er tilgjengelig i virksomheten. • Kurs innenfor velferdsteknologi Oppfølging av velferdsteknologi miljøarbeidertjenesten kan benytte seg av 	
---	--	--

Driftsbudsjett og økonomiplan.

	Tiltak	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme		11 412 574	11 766 364	11 766 364	11 766 364
Politisk vedtatte budsjettendringer 2022					
Tiltak fra gjeldende økonomiplan					
Administrative tiltak ny økonomiplanperiode					
Lønns og prisvekst (deflator)		353 790			
Sum rammebehov		11 766 364	11 766 364	11 766 364	11 766 364
Kommunedirektørens forslag til justering					
Ramme økonomiplanperioden		11 766 364	11 766 364	11 766 364	11 766 364

Barnevernstjenesten

Barneverntjenesten er en interkommunal tjeneste for Lesja og Dovre der Lesja er vertskommune. Tjenesten har pr i dag 7,35 årsverk. Barneverntjenesten yter tjenester etter lov om barneverntjenester. Tjenester og tiltak knyttet til barn i Lesja føres på ansvarsområde 360 og felles administrative utgifter føres på 359.

Utfordringer:

Barnevernreformen, også kalt oppvekstreformen, trådte i kraft 01.01.22.

Med oppvekstreformen har kommunene fått et større ansvar for barnevernet både faglig og økonomisk. Dette stiller høye krav til kommunens styring av barnevernet, ledelsen i barnevernet og til det samlede familiestøttende arbeidet i kommunen.

1. Med barnevernsreformen har kommunene fått et helhetlig økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem. Egenandeler for statlige barnevernstiltak som akuttiltak og institusjoner har økt kraftig, mens egenandelen for spesialiserte hjelpetiltak er redusert. Dette kan få store utslag

på et kommunalt budsjett, spesielt i små kommuner. Ett barn på institusjon koster nå over to millioner kroner årlig.

Tiltak	Egenandel pr mnd 2021	Egenandel pr mnd 2023
Institusjon	76 900	170 000
Spesialiserte fosterhjem og beredskapshjem	36 200	85 000
Spesialiserte hjelpetiltak	18 200	85 000

Formålet med endringene i reformen er at de samlet sett skal gi et bedre barnevern, slik at flest mulig barn kan få tilpasset hjelp innenfor de ressursene barnevernet og kommunen til enhver tid disponerer. Endringene gir kommunene sterkere insentiver til å jobbe forebyggende med mer tilpassa tiltak. Økt økonomisk ansvar for kommunen blir delvis kompensert gjennom en økning i rammetilskuddet, men vil på langt nær kunne dekke de økte utgiftene.

2. Øremerka tilskudd fra statsforvalter til stillinger i barnevernet utgår. Årlig har kommunene mottatt øremerka tilskudd på 2,3 millioner kroner til stillinger i tjenesten, tilsvarende 1,0 stilling i Lesja og 2,0 stilling i Dovre.
3. Kommunene får økt faglig ansvar, blant annet ved å overføre et helhetlig ansvar for oppfølging og veiledning av fosterhjem fra stat til kommune.

Strategi:

1. Kommunene blir delvis kompensert for økt økonomisk ansvar gjennom økning i rammetilskuddet (kapittel 571 post 60) over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett. I 2023 ble det overført 1 310 millioner kroner som skal kompensere kommunene for det økte finansieringsansvaret. Kompensasjonen blir i utgangspunktet fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnevern i inntektssystemet. I en overgangsperiode fordeles halvparten etter kommunenes andel av faktiske utgifter (innbetalte egenandeler) til statlige tiltak i 2020. Kostnadsnøkkelen treffer ikke nødvendigvis tiltaksnivået i alle landets kommuner. Noen kommuner, deriblant Lesja og Dovre får lavere kompensasjon enn utgiftsøkningen skulle tilsi utfra kommunens tiltaksmengde og frafall av øremerka tilskudd til stillinger. For å rette opp i skjevhetene, har regjeringen innført en overgangsordning for kommunene som kom dårlig ut økonomisk. Inneværende år fikk barneverntjenesten i Lesja og Dovre tildelt totalt 1,5 millioner. Det er pr i dag usikkert hvor stor pott som skal fordeles utover i planperioden. Den økonomiske usikkerheten dette medfører, øker viktigheten av å søke skjønnsmidler som kan dekke opp noe av kostnadene.
2. Barneverntjenesten deltar i et læringsnettverk sammen med barnevernet i Sel/ Vågå/Lom/Skjåk. Læringsnettverkene er en del av departementets strategi for å dele

kunnskap og bygge opp nyttig kompetanse på tvers av kommuner. Læringsnettverket i Nord-Gudbrandsdal søkte statsforvalter om tilskudd til felles kompetanseheving og fikk tildelt 702000,- Midlene brukes til kompetanseheving og utarbeidelse av nye faglige og økonomiske prosedyrer. Prosjektet er i hovedsak knyttet opp mot fosterhjemsområdet, men kompetansehevingen har direkte overføringsverdi til alle deler av barnevernarbeidet. Det anses som svært viktig å søke regionale midler via læringsnettverket også kommende år.

Målsettinger i planperioden.

Overordnet mål	Slik vil vi ha det i 2026	Hit kommer vi i 2023
<ul style="list-style-type: none"> Tjenesten skal rigges for å imøtekomme kravene i oppvekstreformen. Tidlig tverrfaglig innsats skal redusere behovet for omsorgsovertakelser. 	<ul style="list-style-type: none"> Barnevernet er en naturlig del av kommunens forebyggende virksomhet og bidrar med sin kompetanse på det forebyggende området. Barneverntjenesten har oppfylt regjeringens kompetansekrav. Nytt fagsystem og ny barnevernlov er godt integrert i tjenesten og har økt kvaliteten i alle ledd av en barnevernssak. 	<ul style="list-style-type: none"> Barneverntjenesten deltar i alle tverrfaglige team og er en synlig og god samarbeidspartner for alle som jobber med barn og unge i kommunen. Barnevernet gjør om en saksbehandlerstilling til en tiltaksstilling som skal jobbe utadrettet med foreldrestøttende tiltak både på system og individnivå. Barneverntjenesten deltar aktivt i utarbeidelsen av tverrfaglig forebyggende plan i kommunen. Konvertering til nytt fagsystem i januar 2023.
<ul style="list-style-type: none"> Barnevernet skal yte best mulig hjelp til barn og familier ved bruk av egne ressurser. 	<ul style="list-style-type: none"> Bruk av konsulenter er halvert i tjenesten. Tjenesten har kompetanse til å utføre oppdrag ved hjelp av egne ressurser. 	<ul style="list-style-type: none"> Konsulenter brukes kun i saker der det foreligger en kost- nytte vurdering som tilsier at bruk av konsulent er forsvarlig, faglig og økonomisk. Tre ansatte skoleres i ulike metoder for å utvide tiltaksvifta i egen tjeneste. Alle ansatte skal kurses i traumebevisst omsorg.

Driftsbudsjett og økonomiplan.

	Tiltak	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme		4 288 959	4 821 917	4 821 917	4 821 917
Politisk vedtatte budsjettendringer 2022					
Tiltak fra gjeldende økonomiplan					
Administrative tiltak ny økonomiplanperiode	1	-100 000			
	2	-100 000			
	3	600 000			
Lønns og prisvekst (deflator)		132 958			
Sum rammebehov		4 821 917	4 821 917	4 821 917	4 821 917
Kommunedirektørens forslag til justering					
Ramme økonomiplanperioden		4 821 917	4 821 917	4 821 917	4 821 917

Tiltak 1: Bruke egne ansatte i tiltaksarbeid skal redusere behovet for leie av eksterne konsulenter. Nedtrapping av konsulentbruk over to år legges inn i budsjettet.

Saksbehandlerne i tjenesten har lang erfaring og tjenesten ligger an til å nå regjeringens kompetansekrav om master for alle barnevernansatte innen 2026.

Tiltak 2: Søke statlige midler i forbindelse med tiltaksarbeid / tverrfaglig samarbeid, kommunevis og regionalt via læringsnettverket.

Tiltak 3: Økte kostnader knyttet til fosterhjem. Skyldes nye plasseringer inneværende år og økte satser fra staten.

Tiltak 4: Frafall av øremerka midler til stillinger i barnevernet fra 2023.

Bemanningssituasjonen i barneverntjenesten i Lesja og Dovre har over år vært svært stabil til sammenligning med andre kommuner. Kompetansen hos ansatte er svært god grunnet kompetansebygging over flere år.

Dersom kommunen velger å kutte i bemanningen til barnevern tilsvarende reduksjonen av øremerka midler, vil dette få store konsekvenser for tjenesten. Barnevernet har allerede kuttet ei 60% stilling inneværende år. I budsjettet for 2023 er det lagt opp til en reduksjon i bemanning på 140% grunnet ulike permisjoner. De siste 3 år er antall bekymringsmeldinger sterkt redusert av ulike årsaker. Tallet på meldinger i 2020 og 2021 var urealistisk lavt og vil med stor sannsynlighet ikke vedvare. Prognosene pr. 31.10.22 viser en kraftig økning i antall meldinger sammenlignet med første halvår. Økningen vil trolig fortsette en periode, for så å flate ut. Det anses svært viktig å rigge tjenesten til å kunne håndtere en gradvis økning i antall meldinger i tillegg til nye oppgaver som følge av reformen. Signaler fra Dovre om å inndra 2 hele stillinger i barneverntjenesten grunnet bortfall av øremerka midler til stillinger, krever en risikoanalyse i forkant for å kunne være forsvarlig.

Konsekvenser av nedtak av stillinger kan føre til:

- fristbrudd i undersøkelser og oppfølging av fosterhjem
- Økt behov for innleie av private konsulenter.

- Stort arbeidspress for ansatte i tjenesten.
- Lite eller ingen tid til forebyggende arbeid.

Ifølge direktoratets barnevernmonitor med tall fra 2021 bruker Lesja og Dovre vesentlig mindre i kroner og øre på barnevern sammenlignet med fylkesgruppa.

Andel av barnevernsutgiftene som går til saksbehandling: 32,4 % i Lesja og 34,3% i fylket. Andel av kommunens totale utgifter som brukes på barnevern: 2,9% i Lesja og 3,4 % i fylket.

7,35 årsverk er lagt inn i budsjettet for 2023 men det gjøres vurderinger fortløpende i løpet av driftsåret, i tett dialog med ledelsen, vedr nedtak av stillinger og vakanser ved permisjoner.

Landbruk

Landbrukskontoret for Lesja og Dovre har en veiledende rolle, behandler søknader og gjennomfører kontroll knytt til mange statlige tilskuddsordninger i landbruket. Vi behandler også lovsaker etter for eksempel jord- og konsesjonslov, og vi bistår gårdbrukere med å søke støtte fra Innovasjon Norge. Landbrukskontoret har også en rolle med å organisere og legge til rette for kommunens skadefellingslag.

Utfordringer og strategi.

Landbruket har gjennom de siste 40 årene gjennomgått en enorm strukturendring. Som følge av den rivende utviklinga er det mye endringer av eiendomsstrukturer og kjøp/salg av landbrukseiendom. Gårdbrukerne har et økt behov for rådgivning og veiledning i møte med nye krav og forskrifter, samt andre utfordringer som f.eks rovvilt. Samtidig er det et stort behov for å synliggjøre mulighetene som ligger i landbruket og stimulere til utvikling for å opprettholde både verdiskaping, sysselsetting og bosetting i landbruket. Det blir viktig at landbrukskontoret bistår gårdbrukerne godt i ulike søknadssammenhenger, at vi gir god veiledning og at vi bistår de som ønsker å investere enten det gjelder eksisterende eller ny næring. Det blir også viktig å ha oppmerksomhet på rekruttering framover.

For å lykkes med dette arbeidet er det behov for gode kunnskapsmedarbeidere som har tid og ressurser til å holde seg faglig oppdatert. Det er viktig at medarbeiderne prioriterer å delta på arenaer der vi kan øke den faglige kompetansen. Avdelingen må videre ha ressurser/tid til å utføre veiledning og saksbehandling på en god faglig måte. For å opprettholde og øke kvaliteten på utførelsen av det faglige arbeidet blir det viktig å ta vare på kunnskapsmedarbeiderne, legge til rette for kompetanseheving og opprettholde stillingshjemler. Erfaringer fra beitesesongen 2023 viser at det også er viktig at det settes av ressurser slik at landbrukskontoret kan ha tett dialog med landbruksnæringa for på den måten å holde tritt med utviklinga i omgivelsene.

Landbrukskontoret har i 2023 brukt store ressurser knytt til skadefelling både i Lesja og Dovre. Det er behov for å organisere skadefellingsarbeidet bedre. Vi ønsker å utvide bruken av Transponder og ta i bruk Viltrapporten i dette arbeidet. Arbeidet med lisensfellingsprosjektet går godt og det skal fortsette i 2023. Det arbeides for å få på plass digitalt samband for bruk i skadefelling og organisert lisensfelling. Nye verktøy krever at vi øker kompetansen slik at vi klarer å ta i bruk verktøyene.

Målsettinger i planperioden.

Overordnet mål	Slik vil vi ha det i 2026	Hit kommer vi i 2023
Opprettholde og utvikle landbruket som den viktigste og bærende næringa i kommunen	Økt nærhet til gårdbrukerne	Skape sosiale og faglige arenaer for gårdbrukere Øke servicetilbudet til brukerne
	Lav konflikt mellom beitedyr og rovvilt	Delta aktivt i møter med Rovviltnemnd og Statsforvalter

		Ha god dialog med beitenæringa før, under og etter beitesesongen
	Opprettholde investeringsnivået i landbruket	Støtte gårdbrukere som ønsker å investere på gården sin Arrangere årlig befarings med Innovasjon Norge hos gårdbrukere som vurderer å investere
Veilede og saksbehandle på en god måte	Saksbehandle på en faglig god måte	Delta på kurs og samlinger i regi av f.eks. Statsforvalteren for å ha oppdatert kunnskap om de ulike fagområdene Stimulere til kompetanseheving hos medarbeiderne

Driftsbudsjett og økonomiplan.

	Tiltak	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme		2 410 508	2 485 234	2 485 234	2 485 234
Politisk vedtatte budsjettendringer 2021					
Tiltak fra gjeldende økonomiplan					
Administrative tiltak ny økonomiplanperiode					
Lønns og prisvekst (deflator)		74 726			
Sum rammebehov		2 485 234	2 485 234	2 485 234	2 485 234
Kommunedirektørens forslag til justering					
Ramme økonomiplanperioden		2 485 234	2 485 234	2 485 234	2 485 234

Teknisk

Teknisk har ansvar for drift og vedlikehold av kommunens bygninger og eiendommer samt drift og vedlikehold av vannforsyning og avløpsanlegg. I tillegg ansvar for drift og vedlikehold av kommunale veger herunder gateløp. Renovasjonsordning, brann- og feiervesen er organisert som interkommunale samarbeid, men er også lagt inn under teknisk sitt budsjett.

Utfordringer og strategi.

Hovedutfordringer i planperioden er å komme over på planlagt vedlikehold og oppgradering av bygningsmasse i samsvar med vedlikeholdsplanen. Det må årlig settes inn ressurser på enkeltbygg for å oppnå en tilfredsstillende bygningsmasse i løpet av noen år.

Status og plan for oppgradering og vedlikehold av kommunale veger må på plass i 2023. deretter vil hovedfokus være å oppgradere vegene i samsvar med plan.

Det forventes tilfredsstillende kvalitet og mengde vann- og avløpsløsninger til innbyggerne og ikke minst i forhold til utbyggingen som er initiert på Bjorli. For at vi skal kunne levere på dette er det behov for betydelige investeringer i årene som kommer. Oppgradering og utvidelse av renseanlegget og etablering av nye grunnvannsbrønner er nødvendig.

Hovedplan og vedlikeholdsplaner med handlingsdel vil være strategien her, i tillegg må vi ha tilgang på nødvendig økonomiske ressurser og kompetanse innenfor fagområdene.

Det er lagt inn forventede investeringer på Bjorli i økonomiplanperioden. Det er imidlertid usikkerhet med hensyn til hvilken renseløsning som vil bli krevd av Statsforvalteren i utslippstillatelsen. Dette gir stor usikkerhet mht. gebyrnivå og lånebehov innenfor VA-området i årene som kommer. Det er ved beregning av vann- og avløpsgebyr tatt høyde for et mellomalternativ av rensesprosess for investeringene her.

Økende bygningsvolumer, mer komplekse bygg og utvidelse av teknisk infrastruktur gjør at det må avsettes nødvendige ressurser til å drifte bygg og anlegg slik at kommunens eiendom ikke forringes. Det er som kjent et etterslep på vedlikehold av bygg og anlegg.

Etterslep på vedlikehold bygg og sanering av ledningsnett vil kreve økonomisk og personellmessige ressurser i perioden. Dersom det kreves at bvi bygger et konvensjonelt anlegg for rensing av avløpsvann på Bjorli og etter hvert på Lesja vil dette medføre behov for å øke bemanningen i driftsavdelingen.

Vaktmestertjenesten har også ansvar for ut- og innkjøring av hjelpemidler til hjemmeboende. Dette er en oppgave som har økt betraktelig de siste årene og avsatt 20% stillingsressurs til dette holder ikke. Det er derfor lagt inn en økning på 50% stilling til dette arbeidet. Her må et samarbeid med Helse avgjøre hvilken kompetanse vi skal etterspørre mht. hjelpemidler/velferdsteknologi.

Ved renholdstjenesten er økt ressurs fra 20 til 40% for ledende renholder.

Målsettinger i planperioden.

Overordnet mål	Slik vil vi ha det i 2026	Hit kommer vi i 2023
<ul style="list-style-type: none"> Veldrevne bygg og installasjoner. Med god vaktmester- og renholdstjeneste. 	<ul style="list-style-type: none"> Volum av bygningsmasse i samsvar med vedlikeholdsbudsjett og bemanning. 	<ul style="list-style-type: none"> Oppgradering og vedlikehold utføres etter vedtatt vedlikeholdsplan
<ul style="list-style-type: none"> Funksjonelle bygg tilpasset tjenestenes behov og kommunens handlingsrom. 	<ul style="list-style-type: none"> Snuoperasjon i samsvar med demografisk utvikling er politisk vedtatt og igangsatt. Svømmehallen på Lesja er renovert. 	<ul style="list-style-type: none"> Renovering av komunehuset ferdigstilt og alle administrative enheter er flyttet inn. (Bankbygget er fristilt til andre formål)
<ul style="list-style-type: none"> Trafikksikre veger med nødvendig vedlikehold sommer og vinter. Attraktive sentrumsområder som gir bolyst og trivsel for fastboende og besøkende. 	<ul style="list-style-type: none"> Ingen alvorlig skadde eller drepte på våre veger. Tiltak i sentrumsplanene er realisert 	<ul style="list-style-type: none"> Ny gangveg fra skolen opp til sentrum er etablert. Hjertesoneprosjekt er fullført. Nye sentrumsboliger er ferdige og innflyttet. Ny atkomst til kulturhuset er på plass (slakkere innkjøring)

<ul style="list-style-type: none"> Høy sikkerhet for vannforsyning og avløpsanlegg der utslippskrav overholdes til enhver tid. Nødvendig kompetanse innenfor drift av VVA.100 % fornøye brukere 	<ul style="list-style-type: none"> 100% godkjente drikkevannsprøver. Alle krav i utslippstillatelsene overholdes. Redusert innlekking på avløpsnettet med 70% Sanert hovedstrekninger av ledningsnettet på Bjorl. 	<ul style="list-style-type: none"> Tilfredsstillende drikkevannsprøver ved alle vannverkene. Ny brønn Joramo er tatt i bruk. Prosjektering av nytt renseanlegg på Bjorli er fedrig slik at bygging kan igangsettes 2024. Igangsette oppdatering av utslippstillatelse for Hosetmoen RA. 40% reduksjon fremmedvann avløp.
--	---	---

Driftsbudsjett og økonomiplan.

	Tiltak	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme		7 463 962	13 025 345	13 025 345	13 025 345
Politisk vedtatte budsjettendringer 2022	1	4 500 000			
Tiltak fra gjeldende økonomiplan					
Administrative tiltak ny økonomiplanperiode	2	830 000			
Lønns og prisvekst (deflator)		231 383			
Sum rammebehov		13 025 345	13 025 345	13 025 345	13 025 345
Kommunedirektørens forslag til justering					
Ramme økonomiplanperioden		13 025 345	13 025 345	13 025 345	13 025 345

Tiltak 1:

Sak 12/2023 i Kommunestyret ; Her ble bevilget 5 000 000,- til flytting av hus. Gjenstår utbetaling av 4 500 000,-kr. I 2023.

Tiltak 2:

- Ansvar 660-Serviceavtaler URD (ventilasjon) og KONE (heis) kr 65000
 - Ansvar 664- Serviceavtaler URD kr 22000
 - Ansvar 670- Serviceavtaler URD, Nyvold (brannalarmanlegg), KONE kr 125339
- Det er inngått serviceavtaler (VVS og Heis og brannalarmanlegg) ifbm nytt helsehus uten at dette er budsjettert. I tillegg anlegg på skolen og barnehage. Til sammen 212000,- kr
- Vi har en vaktmester som har 20% av stillingen sin merket til hjelpemiddelarbeid, denne prosenten er for liten. Det er lagt inn økning med en 50% stilling. kr 400000,-
Her må et samarbeid med Helse avjøre hvilken kompetanse vi skal etterspørre mht. hjelpemidler/velferdsteknologi.
 - Driftsavdelingen (vaktmestertjenesten)har behov for 1 bil til. Dette vil gi en økt kostnad på ca. 75000,- årlig i leasing utgifter.

- Drivstoffutgifter vil også øke mer enn normalt med dagens drivstoffpriser, ca. kr 25000,-
- Renovering av kommunehuset vil medføre økt kostnad på serviceavtale på ventilasjon og evt brannvarslingsanlegg om dette blir installert, ca. kr 70000,-
- Ved oppgradering av brannvarslingsanlegget på Lesjaskog Skule vil det her komme en ekstra varig kostnad i en serviceavtale, ca. kr 50000,- Rammen ble med grunnlag i det økt med til sammen 830000,-kr

Forvaltning

Forvaltning har 600% stillingsressurs som skal leverer lovpålagte tjenester innen plan, byggesak, oppmåling, kart og miljø. Forvaltning jobber både med enkeltsaker, strategiske planer for kommunen, kommuneplan og mer. En stor del av arbeidet er også lovpålagt veiledning, samtidig som vi er en viktig premissgiver for utviklings- og næringsarbeid.

Utfordringer og strategi.

Forvaltning har stor etterspørsel innen tjenesten og leverer i hovedsak lovpålagte tjenester med strenge tidsfrister. Det stilles høye krav til kompetanse og pga. permisjoner i 2023 har forvaltning utfordring med å besette vakant stilling innen oppmåling. En løsning kan evt. være kjøp av tjenester dersom rekruttering ikke lykkes. Markedet for bygging av fritidsboliger er i 2023 vanskelig å forutse med tanke på gebyrinntekter. For å holde kostnadene nede må inntekspotensialet fra gebyrene utnyttes. Innen feltet legges det inn en marginal nedgang i antall saker som forutsetning for inntektene samtidig som gebyrsatsene må økes. Det er urealistisk for Lesja å nå selvkost innen plan. Kommunen ønsker regulerte arealplaner for å sikre arealer til utvikling. Kostnaden er vanskelig at dekkes i full grad av kunden da det innebærer en økning på 268% for sakstypen private reguleringsplaner. En kan da komme i situasjon på reguleringsstopp pga. kostnaden til dette. Det er vedtatt at kommuneplanens samfunnsdel og arealdel skal rulleres. For å få fremdrift innen arealdelen foreslår kommunedirektøren en 3-årig prosjektstilling som har oppstart medio 2023.

Målsettinger i planperioden.

Overordnet mål	Slik vil vi ha det i 2026	Hit kommer vi i 2023
Oppdatert arealplan og styringsverktøy	Ny vedtatt kommuneplanens arealdel	Jobbe med kommuneplanens arealdel, klargjøre hvilke områder som må konsekvensutredes og finne flere næringsarealer sammen med arbeidsgruppe.
Oppdatert samfunnsdel og styringsverktøy	Ny vedtatt kommuneplanens samfunnsdel	Ny vedtatt kommuneplanens samfunnsdel
Økt næringsaktivitet	<ul style="list-style-type: none"> • Flere nye godkjente regulerte utbyggingsområder • Fornøyde kunder: ha gjennomført brukerundersøkelse • Stor aktivitet innen bygg- og eidegom • Nye næringsområder vedtatt i kommuneplanen 	<ul style="list-style-type: none"> • holde seg innenfor saksbehandlingstider • yte god veiledning og service • ha god faglig kontroll for å levere en sikker tjeneste • Vedta utbyggingsavtale for Bjorli områderegeringsplan.
Flere nye bolighus/tomter	Flere nye bolighus og boligtomter	<ul style="list-style-type: none"> • Prioritere boligsaker

God styring på økonomien i Lesja kommune	Budsjettdisiplin	Kontroll på budsjett
Et grønnere Lesja		Vedta kommuneplan for naturmangfold.

Driftsbudsjett og økonomiplan

	Tiltak	2023	2024	2025	2026
Vedtatt ramme		4 406 667	4 812 746	4 912 746	5 012 746
Politisk vedtatte budsjettendringer 2022					
Tiltak fra gjeldende økonomiplan kommuneplanens arealdel og samfunnsdel					
Administrative tiltak ny økonomiplanperiode					
Lønns og prisvekst (deflator)		136 607			
Sum rammebehov		4 543 274	4 812 746	4 912 746	5 012 746
Kommunedirektørens forslag til justering					
T 1 3-årig prosjektstilling kommuneplan, starter medio 2023		400 000	100 000	100 000	
T2 redusere konsulenttenester plan ansvar 607		-300 000			
T3 øke gebyrinntekter byggesak		-300 000			
T4 økte utgifter sakssystem ebyggesak		50 000			
T5 redusere lønnsutgifter oppmåling janr/feb pga. vakanse		-100 000			
T6 økte utgifter lønn, pensjon med mer		519 472			
Ramme økonomiplanperioden		4 812 746	4 912 746	5 012 746	5 012 746

Tiltak 1 og 2: I vedtatt planstrategi er både samfunnsdelen og arealdelen prioritert som de store oppgavene. Det sikres midler til konsulentkjøp flom/overvannsutredninger men reduserer noe fra budsjettetert nivå i 2023, og 3-årig prosjektstilling med 400.000kr legges inn fra medio 2023. Det er usikkert om beløpet holder, da vi ikke har innhentet pristilbud på nåværende tidspunkt.

Tiltak 3: Omfatter å øke inntekter med 300.000 på byggesaksgebyrer i forhold til budsjettetert nivå 2023. Dette pga. økte gebyrinntekter for 2023 og kommunedirektøren vil også foreslå en økning av gebyrsatser. Markedssituasjonen knyttet til bygging er usikker, og også gebyrinntektene for 2023.

Tiltak 4: Utgifter til sakssystemet som benyttes på området byggesak, ebyggesak. Kostnadene avhenger av antall saker.

Tiltak 5: Vi vil ha noe vakanse innen oppmåling i starten av året og reduserer dermed noe på driftsutgifter til lønn. Det er viktig å ha folk til å gjøre oppgavene slik at det blir en rullering av oppgaver i denne perioden. Dette vil ikke fungere over lengre tid.

Tiltak 6: Det er store endringer innen pensjonsutgifter som alene utgjør hovedtyngden av denne økte utgiften.

Dokumenter

Vedlegg

- 1 Økonomisk oersikt drift + Anskaffelse og anvendelse av midler
- 2 Bevilgningsoversikt drift §5-4
- 3 Driftsbudsjett etter ansvar og kontoart
- 4 Bevilgningsoversikt investering
- 5 Investeringer 2023-2026
- 6 Investeringsbudsjett 2023-2026, pr prosjekt

Innstilling:

- 1) Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026 godkjennes.
- 2) Av de totale investeringene på 61 484 500 kroner blir inntil 22 millioner tatt opp som serielån med avdragstid på 35 år, resterende blir finansiert gjennom fond/refusjon/tilskudd/mva.
- 3) Netto driftsresultat 2023, kr 6 110 000 overføres 5 000 000 kr til investeringsregnskapet og 1 138 000 avsettes til disposisjonsfondet.
- 4) Konesjonsavgiften settes av til kraftfond og skal anvendes til næringsutvikling.
- 5) Finansielle måltall
 - Netto driftsresultat skal utgjøre 1,75 % av brutto driftsinntekter årlig i økonomiplanperioden
 - Disposisjonsfond skal utgjøre minimum 10 % av brutto driftsinntekter
 - Rente og avdragsbelastningen skal ikke overstige 6 % av brutto driftsinntekter
 - Netto lånegjeld skal utgjøre maksimalt 110 % av brutto inntekter.
- 6) Kommunedirektøren starter opp arbeidet med å utrede kostnadsreducerende tiltak som skal innarbeides i budsjett 2024.
- 7) Kommunedirektøren fortsetter arbeidet med å avhende kommunal bygningsmasse.
- 8) Kommunedirektøren skal se på muligheter for mer samarbeid med nabokommuner.

Per Dag Hole
kommunedirektør

Arbeidsmiljøutvalgets behandling av sak 3/2022 i møte den 01.12.2022:

Behandling

Kommunedirektørens innstilling tas til orientering.

Det er viktig at de igangsatte planene for å renovere kommunehuset, fullføres.

Det er viktig at det gjøres kjent at forventninger til tjenesteleveransene står i forhold til de økonomiske rammene som blir vedtatt.

Vedtak

- 1) Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026 godkjennes.
 - 2) Av de totale investeringene på 61 484 500 kroner blir inntil 22 millioner tatt opp som serielån med avdragstid på 35 år, resterende blir finansiert gjennom fond/refusjon/tilskudd/mva.
 - 3) Netto driftsresultat 2023, kr 6 110 000 overføres 5 000 000 kr til investeringsregnskapet og 1 138 000 avsettes til disposisjonsfondet.
 - 4) Konesjonsavgiften settes av til kraftfond og skal anvendes til næringsutvikling.
 - 5) Finansielle måltall
 - Netto driftsresultat skal utgjøre 1,75 % av brutto driftsinntekter årlig i økonomiplanperioden
 - Disposisjonsfond skal utgjøre minimum 10 % av brutto driftsinntekter
 - Rente og avdragsbelastningen skal ikke overstige 6 % av brutto driftsinntekter
 - Netto lånegjeld skal utgjøre maksimalt 110 % av brutto inntekter.
 - 6) Kommunedirektøren starter opp arbeidet med å utrede kostnadsreducerende tiltak som skal innarbeides i budsjett 2024.
 - 7) Kommunedirektøren fortsetter arbeidet med å avhende kommunal bygningsmasse.
 - 8) Kommunedirektøren skal se på muligheter for mer samarbeid med nabokommuner.
- Slutt på innstilling

Ungdomsrådets behandling av sak 6/2022 i møte den 24.11.2022:

Behandling

Engen hadde eit informativt innlegg der han snakka om inntekter, utgifter, overskot og netto driftsresultat. Vidare snakka han om korleis befolkningssamansetninga i kommunen spelar inn på budsjettforslaget i 2023 og lengre fram i tid.

Engen svara på spørsmål frå representantane, mellom anna er representantane spent på kva som er planlagt gjort i høve oppgradering av bassenga på begge skulane.

Ungdomsrådet takkar for innlegget og tok budsjettet til etterretning med desse innspela;

Lesja ungdomsråd ynskjer at det skal løyvast nok pengar til å renovere og drifte begge bassenga på skulane i Lesja. Lesja ungdomsråd ser undervisning og fritidsaktivitet knytt til bassenga på begge skulane som ein svært viktig faktor for trivsel i Lesja-samfunnet.

Lesja ungdomsråd ser det også naudsynt at det blir løyvd pengar til renovering av gymsalen på Lesjaskog skule så snart råd er.

Til slutt stiller Lesja ungdomsråd spørsmål ved om det er lurt å ta opp endå meir gjeld enn det kommunen alt har med tanke på utbygging av kloakkanlegg på Bjorli, kva vil endå meir gjeld ha å seie for kutt i drifta i åra framover? Finst det andre måtar å finansiere ei nødvendig kloakktbygginga på Bjorli på?

Vedtak

Lesja ungdomsråd ynskjer at det skal løyvast nok pengar til å renovere og drifte begge bassenga på skulane i Lesja. Lesja ungdomsråd ser undervisning og fritidsaktivitet knytt til bassenga på begge skulane som ein svært viktig faktor for trivsel i Lesja-samfunnet.

Lesja ungdomsråd ser det også naudsynt at det blir løyvd pengar til renovering av gymsalen på Lesjaskog skule så snart råd er.

Til slutt stiller Lesja ungdomsråd spørsmål ved om det er lurt å ta opp endå meir gjeld enn det kommunen alt har med tanke på utbygging av kloakkanlegg på Bjorli, kva vil endå meir gjeld ha å seie for kutt i drifta i åra framover? Finst det andre måtar å finansiere ei nødvendig kloakktbygginga på Bjorli på?

Eldrerådets behandling av sak 5/2022 i møte den 28.11.2022:

Behandling

1. To mot en stemme på å bruke Tunstugu som Frivilligsentral.
2. Enstemmig for større stilling som demenskontakt.
3. Enstemmig for opprettholde vanlig fysioterapitilbud.
- 4- To mot 1 stemmer. -En stemme for at evt kun ett basseng i kommunen må vurderes i sammenheng med en ev. behandling av skolestrukturen.

Vedtak

Endringsforslag:

1. Tunstugu brukes som Frivilligsentral. Ikke bruke 850 000,- på oppussing i kjelleren på bankbygget. Heller vente med oppussing til man ser at Frivilligsentralen er oppe og går.

2.10 % stilling som demenskontakt er for lite. Demente bør ha et godt aktivitetstilbud.

3.Fysioterapitilbudet må opprettholdes. Ikke fryse i 6 måneder.

4. Økonomisk uforsvarlig med to svømmebasseng. Et basseng i kommunen må være nok. Vi mener det er viktig med et helhetlig tilbud uavhengig av lokasjon av bassenget. Det viktigste er at det opprettholdes et fullverdig tilbud for alle.

Kommunalt råd for mennesker med funksjonsnedsettelses behandling av sak 2/2022 i møte den 28.11.2022:

Behandling

Rådet mener man bør finne andre lokaler til Frivilligsentral på Lesja slik at man unngår å bruke 850 000,- som er avsatt på budsjett til oppussing/oppgradering av lokaler der kirkekontoret nå holder til. Rådet mener Frivilligsentralen bør opp og gå før de evt bruker penger på oppussing. Rådet mener Frivilligsentralen bør lokaliseres på Tunstugu heller enn i kjelleren på bankbygget.

Rådet stiller spørsmål ved at det kun er en 10 % stilling som demenskontakt. -Demente bør ha et godt aktivitetstilbud.

I budsjettplanen er det sagt at fysioterapitilbud skal fryses i 6 måneder; Rådet mener at dette er et tilbud som absolutt må opprettholdes.

Rådet stiller spørsmål om vedlikehold og drift av to svømmebasseng i Lesja kommune. Det er økonomisk uforsvarlig. Et basseng i kommunen må være nok. Vi mener det er viktig med et helhetlig tilbud uavhengig av lokasjon av bassenget. Det viktigste er at det er at det opprettholdes et fullverdig tilbud for alle.

På Lesjatun bør det være avsatt en pott slik at man får gått over leilighetene mellom hver beboer som flytter inn.

Vedtak

Livsløpsutvalgets behandling av sak 11/2022 i møte den 29.11.2022:

Behandling

Økonomisjef orienterer.

LLU behandler budsjett 2023 og økonomiplan 2023 - 2026

Budsjett 2023 og økonomiplan 2023- 2026 godkjennes med disse endringsforslagene:

Endringsforslag LLU, stemmeresultat:

Forslag 1: 3 for 1 mot

1. Renovering av kommunehuset tas ut av investeringsbudsjettet. Barnevern forblir i bankbygget. Innhente pris på kun nytt varme- og ventilasjonsanlegg i den del av kommunehuset som er i bruk til ansatte som har 8-timers arbeidsdag.

Forslag 2: Enstemmig vedtatt.

2. Renovering av kjeller i bankbygget til Frivilligsentral tas ut av planen. Frivilligsentralen får fast tilholdssted i dagsenteret på Lesjaskog. På Lesja vil Frivilligsentralen kunne bruke Tunstugu, Storstugu på helsehuset, evt. ledige lokaler der Blomsterstugu flytter ut, og evt. Friheim. Frivilligsentralen bør driftes i et år før det tas en vurdering på hva behovet for lokaler er.

Forslag 3: Enstemmig vedtatt.

3. Omsorgsboliger tas ut av planen. Vurdere behov for omsorgsboliger. Velferdsteknologi må utvikles, og kan føre til at innbyggerne kan bo hjemme lenger.

Forslag 4: Enstemmig vedtatt.

4. Investering på Lesja svømmehall er foreslått 11 millioner i 2024. Lesja svømmehall bør settes i stand og tilpasses alle brukergrupper. Nytt stålkar, nytt mindre basseng som holder 34 grader og tilpasses til bevegelseshemmede.

Forslag 5: Enstemmig vedtatt

Livsløpsutvalget ber kommunedirektøren se på mulige innsparinger innen administrasjon på oppvekstsektoren i forbindelse med omorganisering.

Forslag 6: Enstemmig vedtatt.

5. Kommunens økonomi er utfordrende og vil kreve større grad av økonomisk styring. Tertialrapporter skal periodiseres riktig slik at dette blir et godt styrende dokument.

Vedtak

Livsløpsutvalget mener at investeringsbudsjettet må reduseres. Netto lånegjeld skal være maksimalt 70 % av brutto driftsinntekter.

1. Renovering av kommunehuset tas ut av investeringsbudsjettet. Barnevern forblir i bankbygget. Innhente pris på kun nytt varme- og ventilasjonsanlegg i den del av kommunehuset som er i bruk til ansatte som har 8-timers arbeidsdag.

2. Renovering av kjeller i bankbygget til Frivilligsentral tas ut av planen. Frivilligsentralen får fast tilholdssted i dagsenteret på Lesjaskog. På Lesja vil Frivilligsentralen kunne bruke Tunstugu, Storstugu på helsehuset, evt. ledige lokaler der Blomsterstugu flytter ut, og evt. Friheim. Frivilligsentralen bør driftes i et år før det tas en vurdering på hva behovet for lokaler er.
3. Omsorgsboliger tas ut av planen. Vurdere behov for omsorgsboliger. Velferdsteknologi må utvikles, og kan føre til at innbyggerne kan bo hjemme lenger.
4. Investering på Lesja svømmehall er foreslått 11 millioner i 2024. Lesja svømmehall bør settes i stand og tilpasses alle brukergrupper. Nytt ståkar, nytt mindre basseng som holder 34 grader og tilpasses til bevegelseshemmede.
5. Livsløpsutvalget ber kommunedirektøren se på mulige innsparinger innen administrasjon på oppvekstsektoren i forbindelse med omorganisering.
6. Kommunens økonomi er utfordrende og vil kreve større grad av økonomisk styring. Tertialrapporter skal periodiseres riktig slik at dette blir et godt styrende dokument.

Forvaltningsutvalgets behandling av sak 42/2022 i møte den 29.11.2022:

Behandling

Økonomisjefen presenterte økonomiplan og driftsbudsjett.

Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

Protokolltilførsel: Forvaltningsutvalget ser med bekymring på økning i låneopptaket.

Vedtak

- 1) Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026 godkjennes.
- 2) Av de totale investeringene på 61 484 500 kroner blir inntil 22 millioner tatt opp som serielån med avdragstid på 35 år, resterende blir finansiert gjennom fond/refusjon/tilskudd/mva.
- 3) Netto driftsresultat 2023, kr 6 110 000 overføres 5 000 000 kr til investeringsregnskapet og 1 138 000 avsettes til disposisjonsfondet.
- 4) Konesjonsavgiften settes av til kraftfond og skal anvendes til næringsutvikling.
- 5) Finansielle måltall
 - Netto driftsresultat skal utgjøre 1,75 % av brutto driftsinntekter årlig i økonomiplanperioden
 - Disposisjonsfond skal utgjøre minimum 10 % av brutto driftsinntekter
 - Rente og avdragsbelastningen skal ikke overstige 6 % av brutto driftsinntekter
 - Netto lånegjeld skal utgjøre maksimalt 110 % av brutto inntekter.
- 6) Kommunedirektøren starter opp arbeidet med å utrede kostnadsreducerende tiltak som skal innarbeides i budsjett 2024.

- 7) Kommunedirektøren fortsetter arbeidet med å avhende kommunal bygningsmasse.
- 8) Kommunedirektøren skal se på muligheter for mer samarbeid med nabokommuner.

Formannskapetets behandling av sak 56/2022 i møte den 01.12.2022:

Behandling

Formannskapet framsatte følgende endringsforslag:

Investeringsbudsjettet:

- Stryke omsorgsboliger 30 mill kr (2024)
- Stryke prosjektering omsorgsboliger 1 mill kr (2023)
- Stryke ombygging av bankkjeller til frivilligsentral 850 000 kr (2023)

Kommunedirektørens innstilling med formannskapetets endringsforslag enstemmig vedtatt.

Vedtak

- 1) Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026 godkjennes.
- 2) Av de totale investeringene på 59 634 500 kroner blir inntil 20 150 000 millioner tatt opp som serielån med avdragstid på 35 år, resterende blir finansiert gjennom fond/refusjon/tilskudd/mva.
- 3) Netto driftsresultat 2023, kr 6 110 000 overføres 5 000 000 kr til investeringsregnskapet og 1 138 000 avsettes til disposisjonsfondet.
- 4) Konesjonsavgiften settes av til kraftfond og skal anvendes til næringsutvikling.
- 5) Finansielle måltall
 - Netto driftsresultat skal utgjøre 1,75 % av brutto driftsinntekter årlig i økonomiplanperioden
 - Disposisjonsfond skal utgjøre minimum 10 % av brutto driftsinntekter
 - Rente og avdragsbelastningen skal ikke overstige 6 % av brutto driftsinntekter
 - Netto lånegjeld skal utgjøre maksimalt 110 % av brutto inntekter.
- 6) Kommunedirektøren starter opp arbeidet med å utrede kostnadsreducerende tiltak som skal innarbeides i budsjett 2024.
- 7) Kommunedirektøren fortsetter arbeidet med å avhende kommunal bygningsmasse.
- 8) Kommunedirektøren skal se på muligheter for mer samarbeid med nabokommuner.

Kommunestyrets behandling av sak 55/2022 i møte den 15.12.2022:

Behandling

Skrivefeil i innstillingen:

Korrekt innstilling fra formannskapet på punkt 2 skal være: **Av de totale investeringene på 59 634 500 kroner blir inntil 38 605 000 millioner tatt opp som serielån med avdragstid på 35 år, resterende blir finansiert gjennom fond/refusjon/tilskudd/mva.**

Tilleggsforslag til pkt 7 ifra Per Holseth (AP): Alle salg skal behandles i kommunestyret.

Endringsforslag fra Bjørner Flittie (SP): Det avsettes kr 4 mill til vedlikehold over driftsbudsjettet for 2023.

Endringsforslag fra Gry Sletta (AP): Av økte inntekter ved eiendomsskatt avsettes 2 mill til driftsbudsjettet og øremerkes vedlikehold. resterende avsettes til disposisjonsfond.

Votering:

Pkt 1 -6: Vedtatt enstemmig

Pkt 7 Vedtatt med tillegget fra Per Holseth (AP) - enstemmig

Pkt 8: Vedtatt enstemmig.

Nytt pkt 9: Endringsforslag Bjørner Flittie (SP) mot Gry Sletta (AP): 8 - 8 Flitties forslag vedtatt med ordførers dobbeltstemme.

Vedtak

1) Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026 godkjennes.

2) Av de totale investeringene på 59 634 500 kroner blir inntil 38 605 000 millioner tatt opp som serielån med avdragstid på 35 år, resterende blir finansiert gjennom fond/refusjon/tilskudd/mva.

3) Netto driftsresultat 2023, kr 6 110 000 overføres 5 000 000 kr til investeringsregnskapet og 1 138 000 avsettes til disposisjonsfondet.

4) Konesjonsavgiften settes av til kraftfond og skal anvendes til næringsutvikling.

5) Finansielle måltall

- Netto driftsresultat skal utgjøre 1,75 % av brutto driftsinntekter årlig i økonomiplanperioden
- Disposisjonsfond skal utgjøre minimum 10 % av brutto driftsinntekter
- Rente og avdragsbelastningen skal ikke overstige 6 % av brutto driftsinntekter
- Netto lånegjeld skal utgjøre maksimalt 110 % av brutto inntekter.

6) Kommunedirektøren starter opp arbeidet med å utrede kostnadsreducerende tiltak som skal innarbeides i budsjett 2024.

7) Kommunedirektøren fortsetter arbeidet med å avhende kommunal bygningsmasse.

8) Kommunedirektøren skal se på muligheter for mer samarbeid med nabokommuner.

9) Det avsettes kr 4 mill til vedlikehold over driftsbudsjettet for 2023.